

Maš tednik

kulturno - politično glasilo

KOROŠKI

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV./STEVILKA 8

CELOVEC, DNE 25. FEBRUARJA 1965

CENA 2.— SILINGA

Našega predstavnika v deželni zbor

14. marca so volitve v koroški deželni zbor. Koroška ima v svojem deželnem parlamentu 36 poslancev, ki imajo v dobrobit dežele daljnosežno zakonodajno oblast. V tem okviru predstavlja deželni zbor dokajšnjo deželno samoupravo.

V čem je naša dobrobit

Naš prvi zaklad je naša duhovnost, naša vernost, v kateri so prvine naše slovenske samobitnosti. Naša materina beseda je posoda naše kulturnosti, naše umske in srčne izobrazbe. Zato z veliko žalostjo ugotavljamo, da javno življenje ponižuje našo materino besedo in jo pripušča kvečjemu v narečjih preprostega življenja, dočim jo v visokem in pismenem jeziku vedno bolj nadomešča nemščina. Kot drugi deželni narod si ob sožitju z velikim narodom-ose-dom želimo tiste enakopravnosti, ki jo od sosedov terja dostojanstvo vsakega naroda. Po svojih poklicih smo kmetje, delavci, obrtniki in nastavljenici in si zase želimo vse dobrine modernega socialnega skrbstva, ki sta ga država in dežela dolžni na pravičen način zagotoviti vsem slojem prebivalstva. Tudi naši mali ljudje tega ali onega stanu imajo pravico do onega socialnega deleža v plačah ali zaslužkih, ki jim gre po naravni pravici.

Z glasovnico odločujemo o naši bodočnosti

Ob vsakih volitvah je volilcu treba najprej pogleda nazaj in naprej. Tradicijo prednikov mora povezati z bodočnostjo mladine. Kar so spoštovali naši očetje, moramo posredovati svojim otrokom in jim dodatno pripraviti, kar je še treba za njihovo dobrobit. Najmočnejše poročilo, za dosego tega cilja pa je lastno zastopstvo v deželnem zboru.

Zakaj ÖVP ne volimo

Nedvomno nas s to stranko družijo marsikateri težnje. Vendar se ne strinjamo in ne moremo strinjati z nacionalno usmerjeno politiko koroške OeVP. Dvakrat je že nemški liberalni nacionalizem privedel avstrijsko ljudstvo v prepad. Zdi se nam skrajna zaslepljenost, če išče ta stranka naklonjenost volilcev s popuščanjem nasproti nacionalno-nemški ozkosrčnosti. Petdesetletje tovrstne avstrijske populističnosti je preočiten dokaz, da se na tem rahlem temelju ne more graditi ne dežela in ne država in še najmanj pa sožitje z narodom-sosedom, ki bi se moralo odražati tudi v tem, da stranka upošteva Slovence kot enakopravne sodeželane. Ker tega o njej ne moremo trditi, je tudi voliti ne moremo.

Zakaj ne volimo SPÖ

Tudi s to stranko nas družijo ta ali ona točka socialnega in gospodarskega programa. Zato bi smeli Slovenci z vso upravičenostjo prav od te stranke pričakovati, da Slovence upošteva tudi pri volitvah kot narodno celoto in manjšino prizna v svojih vrstah kot enakopravne partnerje. Vendar je kandidatna lista SPOe za koroški deželni zbor jasen dokaz, da za koroškega Slovence v tej stranki ni prostora.

Koroška volilna skupnost

Tako smo se za 14. marec odločili za samostojno listo. Ker ni ne na socialistični in ne na OeVP-jevski listi prostora za naše zaupanje, jih volimo samostojno. Tako nam velevata trezna pamet in slovensko čuteče srce. Njihova prva naloga bo, da zastopajo vselej in vsepovsod interese našega naroda, tako duhovno in kulturno, socialno in gospodarsko. Za to bo

Novo sovjetsko strašno orožje

Medcelinska stomegatonska jedrska raketa — Odkritje maršala Sokolovskega

Iz Moskve poročajo, da ima Sovjetska zveza novo, strašno orožje. To je izjavil sovjetski maršal Sokolovski. Sovjetski maršal trdi namreč, da ima Sovjetska zveza sedaj medcelinske jedrske rakete, katerih razstrelilna moč ustreza 100 milijonom ton TNT (trinitrotoluol)-navadnega razstreliva. To bi pomenilo, da ima taka medcelinska jedrska raketa 5000-krat večjo razstrelilno moč kot ona atomska bomba, ki so jo odvrgli nad japonskim mestom Hirošimo.

O tem strašnem orožju je govoril že bivši ministrski predsednik Hruščev. Samo da tedaj Sovjetska zveza še ni imela tako močnih raket, ki bi mogle ponesti s seboj take atomske bombe. Opazovalci so menili, da so poskušali, ki so jih Sovjeti izvedli pred 14 dnevi v Pacifiku, služili za preizkušnje tako močnih raket.

Sovjetski maršal Sokolovski, ki je bil od leta 1955 do leta 1960 vodja generalnega

štaba in je sedaj inšpektor obrambnega ministrstva, je presenetil svet še z nadaljnji odkritji. Po njegovem ima Sovjetska zveza:

• letala z nadzvočno hitrostjo, ki lahko ponesejo medcelinske jedrske rakete;

• močne, z atomskimi raketami oborožene podmornice, ki jih ima Sovjetska zveza prav toliko kot Združene države Amerike. „Mogoče je razlika le za eno ali dve podmornici.“

Kot glavno oporo (hrbenico) sovjetskih vojnih sil je maršal Sokolovski označil kopno vojsko, ki je oborožena s taktičnim atomskim orožjem in taktičnimi raketami.

Sovjetski maršal Sokolovski je na koncu dejal: „Sicer pa sploh nima smisla svet izrabljati za vojaške cilje, kajti na zemlji je toliko nakopičenega orožja, da zadostuje za uničenje vsega bitja in žitja na svetu.“

Slavnostni sprejem Ulbrichta v Kairu

Vzhodnonemški vodja pri Naserju — Močan odpor Zahodne Nemčije

Vzhodnonemški partijski in državni vodja Walter Ulbricht je prispel v turek v Egipt. Walter Ulbricht je odletel z letalom iz Berlina najprej v Dubrovnik (Jugoslavija). Od tu pa je nadaljeval svoje potovanje v Egipt z ladjo „Ljudsko prijateljstvo“.

Ladja „Ljudsko prijateljstvo“ je prispela v turek v Aleksandrijo, odkoder je nadaljevala pot v glavno mesto Egipta Kairo. V Kairu, kamor je vzhodnonemški državni predsednik Walter Ulbricht prispel v sredo, ga je svečano sprejel egiptovski predsednik Naser. Pri sprejemu je bila postrojena Naserjeva telesna straža. Nato sta se oba državnik v zmagovalnem sprevedu peljala po kairskih ulicah do Naserjeve palače, ki je namenjena samo državnim pogovarjem. Po mnenju političnih opazovalcev pomeni ta poteza egiptovskega pred-

sednika veliko priznanje Walterju Ulbrichtu.

Ze dan poprej je bilo vse mesto Kairo okrašeno z egiptovskimi in vzhodnonemškimi zastavami. V mestu so se pojavili tudi prvič časopisi partijskega organa „Neues Deutschland“. Po mnenju političnih opazovalcev hoče s tem predsednik Naser nazorno pokazati, da je zmagovalec v sporu Bonn—Kairo.

Z napetostjo pričakuje svet, kaj bo sedaj storila Zahodna Nemčija in kako bo Bonn odgovoril na dogodke, kajti že nekaj časa poprej je zahodnonemški kancler profesor Erhard izjavil: „Če bo sprejel Egipt najbolj osvoženega politika obeh Nemčij (mišljen je pri tem Walter Ulbricht), bomo uknili vsako nadaljnjo gospodarsko pomoč

Papež potrdil 27 kardinalov

Točno ob 9.35 se je sestel v ponedeljek konzistorij (kardinalski svet), kjer je papež Pavel VI. na tajni seji, ki je trajala 40 minut potrdil 27 novih kardinalov, ki jih je imenoval 25. januarja.

Tako je število rimsko-katoliškega kardinalskega kolegija naraslo na 103 člane. To je prvič v zgodovini, da ima kardinalski kolegij toliko članov.

Od novih nosilcev škrlata je: 17 Evropejcev, štirje Afričani, trije Azijci, dva iz Severne Amerike in eden iz Južne Amerike.

S 23 kardinali je Italija v kardinalskem kolegiju še zmerom najmočnejše zastopana, vendar je sedaj italijanski delež — po potrditvi 27 novih kardinalov — prvič padel pod tretjino.

Papež Pavel VI. je imel po potrditvi teh novih kardinalov pred konzistorijem tudi govor, ki so ga pozneje objavili. V tem govoru je papež izjavil, da je imel v mislih

dovolj prilik ne samo v deželnem zboru, marveč tudi v vseh naših organizacijah, v vsem zasebnem in javnem življenju.

Koroška volilna skupnost je hkrati program, da si z neutrudljivim, jasno usmerjenim delom ter z glasovnico zagotovimo našega predstavnika v koroškem deželnem zboru.

pri imenovanju 27 novih kardinalov to, da bi dobili v cerkvenem svetu sedež in glas zastopniki vseh delov sveta, vseh ras in vseh narodov.

Posebno pozornost pa je vzbudil v papeževem govoru oni del govora, v katerem je ugotovil, da sta dva nosilca škrlata bila po nedolžnem preganjanju zaradi njih katoliškega prepričanja.

Dobesedno je papež dejal: „Kazni obeh cerkvenih knezov sta bili nepravilni.“ Ta odstavek zadeva brezdvoma ltvovskega nadškofa Jožefa Šlipyja iz Sovjetske zveze in nadškofa Jožefa Berana iz Prage (Češkoslovaška).

Zanimivo je dejstvo, da so po imenovanju nadškofa Berana za kardinala češkoslovaške oblasti popolnoma molčale in da so morda prav zato razne časopisne agencije marsikaj šušljale o usodi novega cerkvenega kneza Berana.

Preteklo soboto pa je kardinal z nekim češkoslovaškim letalom, ki vzdržuje normalne letalske zveze z Italijo, nenadoma prispel v Rim. Cerkevni knez, ki je bil še pred nekaj dnevi ujetnik v Češkoslovaški, je postal po šestnajstih letih zopet svoboden človek.

Tudi ltvovski cerkveni knez Jožef Šlipyj je trpel v sovjetskih zaporih.

Če potrebujete apno, ga še danes naročite pri zastopniku

Jožefu Blažaju

LETINA, pošta Šmihel pri Pliberku
Na željo takojšnja dostava na dom

tež deželi!“ Zahodnonemški zunanji minister pa je dejal užaljen, da pomeni obisk Ulbrichta v Egiptu žalitev Zahodne Nemčije.

Verjetno sta Erhard in Schröger upala, da bo egiptovska vlada preklicala povabilo, ker je medtem zahodnonemška vlada ustavila pošiljanje (na zahtevo Egipta) orožja Izraelu.

Obisk Walterja Ulbrichta v Egiptu je pomenil popoln uspeh za Naserja, kajti Vzhodna Nemčija bo posodila Egiptu gospodarsko pomoč v vrednosti 1 in pol milijarde šilingov. Pogodba, ki so jo že prej podpisali v Kairu, vsebuje nadalje povišitev znanstvenega in tehničnega vzajemnega dela med Vzhodno Nemčijo in Egiptom. Denarna pomoč pa bo služila Egiptanom za gradnjo tovarn in industrijskih objektov.

Po mnenju političnih opazovalcev je ta gospodarska pomoč, ki jo je prinesel Ulbricht v Kairo, darilo Egiptu. Da je ta denarna vsota zares darilo, je jasno, ker Egipt zaradi slabega gospodarskega položaja v naslednjih letih ne bo mogel povrniti dolga.

Pri obisku v Kairu je Walter Ulbricht spretno izbral vso svojo zvitost diplomacije. Tako je dejal novinarjem kairskega vladnega časopisa „Al Ahram“: „Če bi dale Združene države Bonnu v roke atomsko orožje, bi pomenilo to za Egipt strahovito nevarnost. Zahodna Nemčija, ki je tajno pošiljala Izraelu tanke in drugo vojno orožje, bi se tudi ne ustrašila nekega dne z dovoljenjem ZDA dati Izraelu jedrsko orožje.“

Zopet vojaški udar v Južnem Vietnamu

Nov vojaški udar je pretresel zopet Južni Vietnam. Naperjen je bil proti glavnemu poveljniku generalu Khanu, ki pa se je po vesteh saigonskega radia izjalovil. Saigonski radio je tudi dejal, da bosta organizatorja državnega udara, polkovnik Pham Ngoc Thao in bivši general, notranji minister Lam Van Phat, prišla pred vojno sodišče.

Južnovietnamski predsednik Phan Khac Suu je pozneje izjavil, da so se voditelji vlade, vojske in upornikov sporazumeli, da se bodo pogajali. Pozval je vse prizadete, vstevši generala Khana, naj ustavijo vojaške akcije.

Po vesteh tujih časopisnih agencij so odločilno vlogo pri propadu zadnjega udara (deseti po vrsti) v Saigону odigrale padalske enote in letalstvo, ki so bile zveste generalu Khanu, kar je dajalo upornikom le malo možnosti za uspeh.

Po novicah, ki so prispale iz Južnega Vietnama, je predsednik države Phan Khac Suu v ponedeljek odstavil generala Khana kot vrhovnega poveljnika oboroženih sil Južnega Vietnama, namesto njega pa je imenoval generala Tran van Minha. Generalu Khanu so že v nedeljo izglasovali nezaupnico člani sveta oboroženih sil, ki so se po zadušitvi državnega udara zbrali na posvet v Bien Hoa, 20 kilometrov severno od Saigona.

Gibanje proti generalu Khanu, ki je od januarja lani imel glavno besedo v državnih udarih v Saigonu, je vodila močna skupina mladih Ameriki naklonjenih oficirjev.

V združenih državah Amerike so odklonili do sedaj vsak komentar o najnovejšem vojaškem udaru v Saigonu. Opazovalci ne izključujejo možnosti, da je bil skrit za tem desetim državnim udarom sam Washington, kajti med generalom Khanom in ameriškim veleposlanikom Taylorjem so vladala že nekaj časa nasprotja. General Khan je že nekoč celo zapretil Taylorju, da bo sam napadel Severni Vietnam z južnovietnamskimi silami.

Politični teden

Po svetu . . .

U THANT POZIVA ODGOVORNE NA REŠITEV SPORA V VIETNAMU

Glavni tajnik Organizacije združenih narodov U Thant je minuli teden, ko je dosegla vietnamska kriza svoj višek, pozval odgovorne države, ki so zapletene v vietnamsko vojno, naj se potrudijo, da se ne bi razširil spopad v Vietnamu na sosedne države, ki bi se končno lahko vneli v svetovni požar.

Glavni tajnik U Thant je dejal, naj se državni usedejo za okroglo mizo, tako da bi se začeli razgovori med prizadetimi. U Thant je ugotovil, da je že večkrat povedal svoje stališče o vietnamskem vprašanju, in še posebej, da vojaški ukrepi niso mogli privedi do pozitivne rešitve v jugovzhodni Aziji v zadnjih desetih letih. Dalje je glavni tajnik dejal, da je tudi verjetno, da bi moglo nadaljevanje takih poti pripeljati do uspeha. Mirno rešitev je možno doseči samo na podlagi politično-diplomatskih razgovorov. Po mnenju U Thanta bi obnovitev ženevske konference po možnosti privedla do gotovih rezultatov.

V nadaljevanju svojih ugotovitev je glavni tajnik OZN dejal, da so mu mnogi državni, ki so za njegove predloge o rešitvi vietnamskega problema, sporočili nekaj predlogov. U Thant je dalje ugotovil, da je trdno prepričan, da je potrebno nujno najti v OZN ali izven nje sredstva in metode, ki naj bi prenesla iskanje rešitve z bojišča na diplomatsko pot.

V TURČIJI ISMET INÖNÜ Odstopil

Turški ministrski predsednik Ismet İnönü je odstopil, ker je parlament odklonil njegov načrt za proračunsko leto 1965.

81-letnega politika so v zadnjem času močno napadali zaradi njegove ciprske politike in poskusov doseči s Sovjetsko zvezo boljše odnose. Podrobneje smo pisali v zadnji številki našega lista (politični teden „Turčija gre svoja pota“).

Turški državni predsednik Gürsel je dal po odstopu İnönüja strankam razumeti, da se morajo med seboj sporazumeti, preden mu bodo predložile nove predloge. „Ljudska stranka“ İnönüja, ki je do sedaj tvorila manjšinsko vlado in se je zanašala na podporo liberalcev, je doživela pri glasovanju poraz, ker so ravno ti liberalci prebežali k opoziciji.

Sprva je imel velike možnosti za sestavo nove vlade vodja stranke „Pravičnih“, Suleiman Demirel, ki je v privatnem življenju inženir in trgovec in je bil vzgojen v Združenih državah Amerike. V njegovi stranki je še zmerom veliko število privržencev bivšega ustreljenega ministrskega predsednika Menderesa. Če bi zmagala ta stranka, bi gotovo, kot že nekoč, prišlo do protiameriških demonstracij.

Kriza, ki je nastala z odstopom vlade İnönüja, je minila, ko je bivši senator Suato Hajri Urguplu — ne pa Suleiman Demirel — dobil od državnega predsednika Gürsela mandat za sestavo koalicijske vlade iz štirih opozicijskih strank.

ALBANIJA HOČE RAZPLAMITI SPOR OZN

Generalna skupščina Organizacije združenih narodov se je na zadnji seji preteklega tedna naenkrat znašla zopet v težkem položaju. Albanska delegacija je zahtevala, naj začne Generalna skupščina takoj normalno delati. Zahteva delegacije je močno presenetila skupščino in precej razburila navzoče članice OZN. Vsem je postalo takoj jasno, kam pes taco moli. Albanija je s to zahtevo skušala povzročiti očitno spor med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo. Albanski delegat je dalje zahteval v Generalni skupščini, naj se izvedejo takoj glasovanja. Tega pa so se namenoma že od 1. decembra lani izogibali, da ne bi mogle Združene države Amerike postaviti svoje zahteve, da Sovjetska zveza ne sme glasovati, ker že dve leti dolguje prispevke Organizaciji združenih narodov.

Seja se je potem končala tako, da se je predsednik skupščine OZN Quaison-Sackey skliceval na svojo pravico.

V diplomatskih krogih Organizacije združenih narodov so prepričani, da je Albanija storila ta korak v Generalni skupščini pod pritiskom komunistične Kitajske, ki namreč upa, da bi pri trčenju obeh kolo-

sov, Amerike in Sovjetske zveze — vseeno kakšen bi bil konec — utrpela OZN zopet na prestižu (ugledu). Ta načrt bi odgovarjal kitajskim željam kot takrat, ko je predsednik Sukarno najavil izstop iz Organizacije združenih narodov.

Rešitev iz slepe ulice v Generalni skupščini je bila odločitev, da so odložili zasedanje do 1. septembra, torej tik pred pričetkom naslednje Generalne skupščine. Saj tudi drugače ni bilo možno, kajti delo v Organizaciji združenih narodov je zaradi znane krize itak skoraj popolnoma ohromelo.

GAMBIJA — NOVA DRŽAVA V AFRIKI

Število neodvisnih afriških držav se je minuli teden povečalo na 36, ko je bila Gambija, ena najmanjših ozemelj na tej celini, razglašena za neodvisno, in ko je britansko zastavo zamenjala lastna: modro-belo-rdeče-zelena.

. . . in pri nas v Avstriji

BOLJŠA „KLIMA“ V KOALICIJI?

V zadnjih tednih je bilo v tako imenovani „veliki koaliciji“ (t. j. med OeVP in SPOe) več posvetovanj o različnih pereh vprašanjih, ki so čakala in še deloma čakajo rešitve. Te seje niso potekale tako „bojevito“, kot smo že večkrat doživeli; vendar je bilo vključno optimizmu v zvezi z izboljšanim razpoloženjem med obema strankama doseženih le nekaj pozitivnih rešitev.

Tako je bil pretekli teden v parlamentu ponovno sprejet zakon o mlinih iz l. 1963, kateri je bil še nedavno precejšen kamen spotike med OeVP in SPOe, o čemer smo pred tedni poročali. Tudi zakona o akcijah in o statistikah bosta verjetno kmalu dosegla svojo pozitivno rešitev. Nekoliko počasneje gre z osnutkom elektrotehničnega zakona, za katerega bo potrebno še nekaj posvetov.

Precej „trši oreh“ pa je in bo rešitev vprašanja zvišanja cene mleku, o katerem potekajo posvetovanja že več tednov. Osrednja kmečka zveza, ki je včlanjena v OeVP, zahteva zvišanje 80 grošev pri litru, medtem ko so socialisti, kot se sliši „za kulisami“, pripravljene pristati na zvišanje kvečjemu za 60 grošev pri litru. Hkrati pa zahtevajo, da to zvišanje ne sme prizadeti upokojencev in družin s številnimi otroki. Ker ni prišlo do nikakega sporazuma v vladi, je bil ustanovljen poseben 6-članski komitej, sestojč iz 3 članov OeVP in 3 SPOe; ta ima nalogo, da to vprašanje ponovno temeljito prouči. A tudi na njegovem prvem sestanku pretekli teden ni prišlo do nikake rešitve. Upajmo, da odgovorni ne bodo predolgo zavlačevali rešitve te važne zadeve in da bodo tudi kmetom uresničene njihove zahteve, v kolikor so upravičene! Seveda pa bo treba v slučaju tega in morebitnih drugih povišanj cen upoštevati tudi pri določanju plač delojemalcev!

Kot pozitiven uspeh v parlamentu prejšnji teden pa naj omenimo soglasno odobritev obeh meddržavnih pogodb, sklenjenih lansko jesen z Madžarsko glede ureditve obmejnega prometa in s tem izboljšanja medsebojnih sosedskih odnosov. Vsi poslanci, ki so posegli v debato, so poudarjali važnost teh pogodb, saj sta obe državi v Podonavju in sta vsekakor zainteresirani na dobrih sosedskih odnosih. — Pač pa še ni „zrela“ tretja pogodba, sklenjena z Madžarsko, katere govori o ureditvi obojestranskih odškodninskih vprašanjih glede premoženja in dosega znesek 87 milijonov šil. V tej zvezi je zun. minister dr. Kreisky pojasnil, da je treba predhodno stvarno obravnati tozadevni razdelilni zakon. Hkrati je javil, da bo v kratkem obiskal Avstrijo madžarski zunanji minister, ki bo ob tej priložnosti verjetno podpisal več važnih predmetnih pogodb.

V SOCIALISTIČNI CENTRALI ŠE VEDNO „VRE“

Nesrečne „dedne zapuščine“ bivšega notranjega ministra Oaha se njegovim socialističnim somišljenikom v vodstvu stranke še vedno ni posrečilo na kolikor toliko zadovoljiv način urediti oziroma likvidirati. Posebno si belijo lase, kaj napraviti s tajnimi akti notranjega ministrstva, o katerih smo že pred tedni poročali, da so del njih našli skrit v kletnih prostorih sindikata stavbnih in lesnih delavcev. Kaj se

Zadnja britanska kolonija v zahodni Afriki je bila hkrati tudi prva, ki jo je Velika Britanija ustanovila na celini. Deželica se razprostira vzdolž reke Senegala, meri 9 tisoč 300 kvadratnih kilometrov in ima okoli 320.000 prebivalcev. Z majhnim delom sega do Atlantika in od vseh strani meji na Senegal.

Gambija je najbolj siromašna zahodno-afriška dežela, ki ima samo dva zdravnik Gambijca in dve srednji ter kakih 95 odstotkov nepismenega prebivalstva. Po mnenju premiera Davida Jaware, ki je svojo deželo pripeljal do neodvisnosti, in ki vodi napredno ljudsko stranko, je Gambija predvsem zaostala zato, ker je izključno odvisna od britanskih investicij. Njen razvoj bo tudi v prihodnje odvisen od finančnih sredstev, ki naj bi jih Velika Britanija še nadalje dajala tej deželi na bregovih reke Senegala.

Vlada Gambije pa že danes misli, da bi bilo dobro, če bi se naslonila na sosednji Senegal. Govorijo tudi o tem, da bi se ti dve deželi združili.

bo z njimi zgodilo — katere je treba še shraniti in katere uničiti — bo odločil ministrski svet.

Veliko nevoljo še vedno povzroča v delavskih krogih tudi Olahovo samolastno in neupravičeno razpoloženje s sindikalnim (delavskim) denarjem. Posebno na Predarlskem so nad tem nevoljni in so odklonili nadaljnje odvajanje delavskih prispevkov centrali na Dunaj, dokler ne bo v njej zagotovljena večja in učinkovitejša kontrola nad razpolaganjem s tem denarjem.

Nadaljnja neporavnana sporna točka na Predarlskem je tudi še nova ladja za plovo po Bodenskem jezeru v Fussachu pri Brezenu, kateri je prometno ministrstvo proti volji skoraj vseh odločilnih predarskih krogov hotelo dati ime „Dr. Karl Renner“. (O velikih protestnih demonstracijah, do katerih je takrat prišlo, smo že svoj čas poročali.) Ker socialistični prometni minister še vedno nepopustljivo vztraja pri svoji zahtevi, je predarlski socialistični narodni poslanec dr. Haselwanter v znak protesta odložil svoj poslanski mandat. On ni prvi, ki je storil ta korak, in verjetno tudi ne zadnji: pripovedujejo namreč, da jih je „na vidiku“, še nekaj, ki vedno bolj očitno kažejo nevoljno nad ravnanjem centrale na Dunaju s podkanclerjem dr. Pittermannom na čelu, o katerem vedó povedati, da se mu bajé že maje stolček, na katerem sedi kot vodja stranke.

PARITETNA KOMISIJA ZA CENE IN PLAČE V ZAGATI

Radi bi našim bralcem postregli s kako razveseljivo vestjo s tega področja, a na žalost — je ravno obratno! Glede zahtev po zvišanju prejemkov tako javnih (državnih) kot nekaterih skupin zasebnih uslužbencev smo v zadnjih tednih ponovno poročali.

Danes moramo spet poročati o novih zahtevah po zvišanju. Poleg že svoječasno omenjenih hočejo imeti višje prejemke še: uslužbenci v tekstilni, mesni, lesnopredelovalni in žagarski industriji, dalje tapetniki, dimnikarji, mizarji, izdelovalci karoserij, kolarji, pletarji, strugarji, izdelovalci krtač in čopičev, glasbil, igrač, gumbov, časnikarji, uslužbenci v papirni, celulozni in kartonažni industriji ter še nekateri drugi.

Upoštevajoč že svoječasno omenjene in danes našete, lahko ugotovimo, da tako rekoč vsi delojemalci v državi hočejo višje prejemke. Te zahteve pa na drugi strani spremljajo številne zahteve po zvišanju cen, predložene paritetni komisiji, ki je začela tako rekoč v slepo ulico, kajti nemogoče je ustreči vsem tem številnim deloma upravičenim, še večkrat pa neupravičenim zahtevam. To so ponovno uvideli tudi člani SPOe v tej komisiji, ki nato pridejo zaradi svojega zmernejšega in razumevajočega stališča v navzkrižje z odgovarjajočimi interesnimi zastopstvi delojemalcev v Delavski sindikalni zvezi oziroma v Delavski zbornici, v katerih so se pojavile bolj levo socialistično usmerjene, t. j. bolj radikalne skupine, katerim bi po mnenju nekaterih političnih opazovalcev bilo mogoče celo prav, če bi paritetna komisija nekoliko izgubila na svoji pomembnosti, in bi raje videli, da bi njeno vlogo ponovno prevzel od socialistov svoječasno zamišljeni „Gospodarski in socialni sosvet pri zvezni vladi“.

V zvezi z vso to nezdravo situacijo je

SLOVENCİ

doma in po svetu

Podelitev Bevkovih značk

Ob Prešernovem dnevu so v Idriji podelili Bevkove značke. Priznanje podeljuje že tretje leto zavod za prosvetno pedagoško delo dijakom, ki preberejo več knjig, med njimi pa obvezno eno Bevkovo. Letos se je prijavilo 223 učencev iz osnovnih šol v Idriji, Spodnji Idriji, Ledini in iz Idrijske gimnazije. Prijavljeni šolarji-tekmovalci so prebrali skupaj več kot 900 knjig in se naučili 669 pesmi. Pri tekmoivanju so bili navzoči pisatelj France Bevk, mladinska pisateljica Ela Peroci, pesnik Ivo Minatti in pesnik Janez Menart.

† Angel Hrovatin

V Buenos Airesu v Argentini je umrl od kapi zadet Angel Hrovatin, znana osebnost med starimi slovenskimi naseljenci. Pa tudi mnogi novi naseljenci so ga dobro poznali, kajti mnogim od teh Slovencev je pomagal prebroditi začetne težave ob prihodu v Argentino. Po poklicu je bil kamnosek. Bil pa je tudi odlični pevec. Nastopal je s koncertnimi točkami na raznih prireditvah starih slovenskih naseljencev. Eno leto je bil celo nastavljen kot operni pevec v buenosaireski operi „Colon“.

Podelitev Prešernovih nagrad

V počastitev Prešernovega dneva so podelili Prešernove nagrade slikarju Francetu Miheliču, igralcu Vladimirju Skrbinšku in oblikovalcu inženirju Marku Turku. Petnajstim ustvarjalcem z raznih kulturnih področij pa so podelili nagrade Prešernovega sklada.

Sv. maša po novem obredu

V župnijski cerkvi sv. Vida v Clevelandu (Združene države Amerike) so imeli nedavno prvič sv. mašo po novem obredu, da je bil duhovnik obrnjen proti vzhodu. Službo je opravil g. Julij Slapiak, ki je nato v pridigi tudi pojasnil spremembe v bogoslužju.

Razstava likovnih umetnikov Slovenije

V mestni razstavni dvorani v Paliču pri Subotici (Vojvodina, Jugoslavija) so te dni odprli razstavo Društva likovnih umetnikov Slovenije iz Ljubljane. Razstava je vzbudila v kraju nenavadno veliko zanimanje.

Kipar Aladin Lanc v Šoštanj

V Šoštanju na Štajerskem (Slovenija) so odprli razstavo akademskega kiparja Aladina Lanca iz Kamnika. Razstava prikazuje prerez njegovega umetniškega ustvarjanja.

Pastirsko pismo škofa dr. Jenka

Apostolski administrator škof dr. Jenko je poslal duhovnikom Slovenskega Primorja lepo pastirsko pismo, v katerem razlaga naloge, ki jih čakajo in jih toplo vabi k sodelovanju. Zahvalil se jim je za veliko delo, ki so ga do sedaj izvršili.

Nova akademika SAZU

Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) je na svoji redni letni skupščini izbrala za nova redna člana pesnika Mateja Bora in slikarja Franceta Miheliča.

pred kratkim zavzel svoje stališče na eni izmed sej paritetne komisije zvezni kancler dr. Klaus, opozarjajoč, da pogled naprej v leto 1965 narekuje zmernost na strani delodajalcev (proizvodnje) kot tudi na strani delojemalcev. Med drugim je rekel: „V celoti motreni razveseljivi pojavi gospodarskega porasta v zapadnem svetu zasenčujejo v zadnjem času inflacijske tendence. Razvoj cen in plač stopa vsled tega vedno bolj v ospredje javnega zanimanja. Zato sta avstrijska zvezna vlada in zastopstva delojemalcev skušala že lani poleti izvesti čim več ustalitenih (stabilizacijskih) ukrepov proti dvigu cen in plač, kar se jima je deloma posrečilo . . . V letnem povprečju je bil v l. 1964 indeks cen za okroglo 4 odst. višji od prejšnjega leta. Eden glavnih vzrokov temu je bilo pomanjkanje mesa v polletnih mesecih; nanj je odpadla približno polovica zvišanih cen. V jeseni so se cene mesu sicer nekoliko ustalile, a so bile še vedno okoli 10 odstotkov višje kot predlanskim . . . Seveda bi lani cene še bolj poskočile, če ne bi zastopstvo delojemalcev in vlada izvedla več protiučrepanj, katerih posledica je bilo delno pomirjenje na področju cen in plač.“

Upajmo, da bo i na eni i na drugi strani zmagala razsodnost in uvidevnost, kajti če bo naše gospodarstvo v tem pravcu „napredovalo“, si nikakor ne smemo obetati rožnate gospodarske bodočnosti!

Razgovor z ljubljanskim nadškofom

Verski list, ki izhaja v Ljubljani v 72.000 izvodih dvakrat na mesec, objavlja v številki z dne 15. januarja razgovor urednika z ljubljanskim nadškofom dr. Jožefom Pogačnikom.

„Prevzvišeni! Na tretjem zasedanju vatikanskega cerkvenega zbora ste govorili o narodnih manjšinah. Svetovni časopisi so s poudarkom poročali o vašem govoru. Nekateri listi pa so menda vaš govor popačili. Ali bi našim bralcem lahko kaj več povedali o tem?“

Odg.: „V imenu vseh slovenskih škofov sem na koncilu povedal, da je papež Janez XXIII. dal koncilu pastoralne naloge, ne pa naloge, da znova obsoja zmote. Pridružil sem se kardinalu Alfrinku s Holandije, da bi nove obsodbe tudi nič ne koristile. Za razgovor z vsemi ljudmi, ki so dobre volje, tudi z brezverci, je treba predvsem očitne in prepričujoče ljubezni, ki izvira iz Kristusa, ki je prišel iskat, kar je zgubljenega.“

Nevera mnogih je, sem rekel, nedvomno znamenje časa, iz katerega se moramo po Gospodovem naročilu učiti. Vendar neverni niso samo na vzhodu temveč tudi na zahodu, in verni niso samo na zahodu, temveč smo tudi na vzhodu!

Naša naloga ni, da smo sodniki, temveč vpraševati se moramo, kaj Bog od katoličanov terja v takih časih. Božja previdnost dopušča tudi nevero z namenom, da nas temeljito spreobrne in k sebi pritegne. Naše dolžnosti v takih časih so: 1. molitev in pokora, h kateri nas je papež Pij XI. tako pretresljivo klical v svojih okrožnicah, 2. socialne reforme, brez katerih se socialne revolucije ne bodo ustavile, in 3. spoštovanje pravic narodnih manjšin, o katerih je pisal Janez XXIII. v svoji okrožnici „Mir na zemlji“. Tudi Cerkev naj v deželah, kjer jih ima, velika posestva prostovoljno razdeli, sicer se kaj lahko zgodi, da jih bo oddala prisiljeno. Narodne manjšine imajo pravico do svojega razvoja, svojega jezika in svoje kulture, z lastnimi vrednotami pa naj obogate večinski narod, med katerim žive.

Intervencijo o narodnih manjšinah so s svojimi podpisi podprli vsi jugoslovanski škofje...

Cerkev je dolžna, da oznanja Kristusov nauk pravice in ljubezni ter brani pravice narodnih manjšin zoper nekrščanski nacionalizem. Žal med mnogimi malodušnimi rojaki onstran naših meja narodna zavest

zamira. Premalo se zavedajo, da je vsak, ki zavrne narodno zavest, v nevarnosti, da zgubi tudi vero, zakaj pri obeh gre za to, kar je v človeku najgloblje. Človek se z Bogom najbolj iskreno pogovarja v materinskem jeziku. Žal imajo naši rojaki za mejami premalo takih, ki bi jim narodno zavest budili in vžigali. Občudujem pa naše manjšine, ko s tolikim pogumom opozarjajo oblasti svojih dežel na spominjanje mednarodno sprejetih obveznosti.“

„Ali bi želeli kaj posebnega povedati tisti naši mladini, ki cenijo vse, kar je tuje, premalo pa spoštuje naše verske in narodne svetinje?“

Odg.: „Mislim, da je vaša sodba o današnji mladini prestroga. Govorim predvsem o mladini, ki iskreno veruje. Naša

Liturgična obnova

V torek, 8. februarja, so avstrijski škofje, zbrani pri škofijski konferenci v Salzburgu, obravnavali liturgična vprašanja. Pri tej konferenci so zbrani škofje potrdili skupno pastirsko pismo vseh avstrijskih škofov, ki bo prebrano po vseh cerkvah na prvo postno nedeljo. V tem pastirskem pismu so objavljene določbe o liturgični obnovi. Istočasno je škofijska konferenca določila smernice za duhovnike, kako naj to liturgično obnovo vpeljejo in po njej uravnajo dušnopastirsko delo.

Načelno je bilo določeno, da se na prvo postno nedeljo, 7. marca letos, po vseh cerkvah v Avstriji vpelje božja služba po novih liturgičnih določbah. S tem je zaključen čas poizkusov na področju liturgije. Seveda bo nekaj časa trajalo, preden bo mogoče vse določbe do potankosti vpeljati.

Enotna liturgija naj bo zunanji izraz notranje edinosti v veri. Namen liturgične obnove je predvsem, da se z njo še bolj omogoči in poveča aktivno sodelovanje vernega ljudstva pri božji službi. Zato bo odslej načelno dovoljeno, da se bodo pri vsaki božji službi tisti deli, kjer duhovnik skupno z ljudstvom moli, ali kjer se duhovnik obrača direktno na ljudstvo, opravljali v ljudskem jeziku. (Če poročajo krajevni dnevnik, da bodo ti deli božje službe odslej v nemškem jeziku, je to seveda mišljeno za nemške kraje. Kjer je nemščina ljudski jezik vernega ljudstva, ki se zbira vsako nedeljo k božji službi. Sicer pa bo vsak škof kot edino odgovorni nadpastir in

mladina je zdrava in ima mnogo idealnega poleta. Zato vanjo zaupam. Spominjam se, kako smo v ljudski šoli kmečki otroci vedno za malico menjavali kruh z delavskimi otroki. Oni so imeli radi našega črnega, mi pa njihovega belega. Pa nihče ni svojega zaničeval. Nekako tako bo z mladino, ki cenijo tudi tuje vrednote. Naj se nauči tujih jezikov! Kolikor jezikov kdo zna, toliko oken mu je odprtih v široki svet. A topel dom je le eden: domovina, katera nas duhovno hrani in oblikuje. Res je, da je tistega romantičnega in sentimentalnega domoljubja že davno konec. Tiste nedeljsko razpoložene Slovenije, o kateri često še sanjajo naši izseljenci, ni več. A tudi domovina s kadečimi se tovarniškimi dimniki, ropotajočimi stroji in brnečimi avtomobili je vredna ljubezni. Domovina je mati... Le pišite o naših svetinjah, tudi o naši verski zgodovini. S tem boste vzgajali pristno domoljubje, ki je kakor ljubezen do rodne matere prelepa vrлина.“

duhovnik za svojo škofijo izdal tozadevna potrebna navodila.)

Večje razumevanje bogoslužnega besedila bo pripomoglo tudi k večjemu sodelovanju. Zato je resnična obnova bogoslužja odvisna od notranje in zunanje pripravljenosti duhovnika in vernikov. Brez te resnične pripravljenosti za poglobitev in poživitev liturgije bodo vse določbe ostale le mrtva črka.

Stari Trunk modruje

Sedanja politika. — Saj ne živite na Lunni. Amerika in Rusija vodita svetovno politiko. Kitajec se nekaj vriva. Anglež le doma, Nemec se drži za glavo, Italijan čaka, Francoz strelja sem in tja, v svetovni politiki pa je: Amerika in Rusija.

Ali je Rusija slovanska, da čvekaš o slovanski politiki? Priznam, da mi gre slovansko vino preveč v glavo.

Brezdvomno pa s časom prihaja res slovanski element v politiki na površje.

Teorija in praksa

Za gospodarjenje gre. Kako naj uravna človek v življenju? Kako naj človeštvo dela? Pesem poje:

Ne vse za vsakdanji kruh!
Človek je telo in duh.
Saj še gora in drevo
raste v zemljo in nebo.

Zavestni materializem tlači, ker je napaka.

Polje, kdo te obdeluje
skrbno dolgo vrsto let?
Kdo gredice odkopava
in goji na vrtu cvet?

Nič se žuljev ne sramujmo,
saj so nam v ponos in čast.
Delo nam bodočnost kuje,
a v lenobi je propast.

Kako je bilo prej? Na vrtu so sadili zgodnji krompir. To je bila jed, ko je dozorel! V hlevu je bila le kozica, drobna kravi-

Zadnja številka revije „Most“

Nedavno je izšla 4. številka revije „Most“ in je hkrati tudi zadnja, kajti izhaja četrletno.

Ko sem prelistal revijo, sem opazil, da je skoraj polovica te posvečena dramam. „Prokrust“ Leva Detele. Je to mitološka snov, ki govori o razbojniku Prokrustu, ki je svoje goste na tako imenovani „Prokrustovi postelji“ mučil do smrti. Če je bil gost majhen, ga je toliko časa nategoval, da mu je raztrgal ude, medtem ko je dolginom na svoji postelji sekal predolge ude.

Zanimivo je, kako si predstavlja to mitološko snov pisatelj Detela osebno. Prekvalil jo je tako, kakor da ni resnica kar poroča mitologija o razbojniku Prokrustu. Bil je pač sin razbojnika, a je postal pesnik. Drama na smešen način pripoveduje o sporu med sinom pesnikom in očetom razbojnikom.

V „Mostu“ nastopa prvič tudi mlada pisateljica Vlasta Polojac, ki je pisala že v „Mladiki“ in v „Literarnih vajah“. V tej reviji pa je napisala črtico „Kaj tako opojno dišiš“, v kateri opisuje spomine s potovanja po južni Italiji.

Detelova drama „Prokrust“ in črtica Vlaste Polojacve pravzaprav predstavljata edina pristna literarna prispevka, vse ostalo so le razprave, eseji in ocene.

Gotovo močno zanimiv pa je sestavek Vladimirja Vremca o predavanju avstrijskega katoliškega psihologa dr. Wilfrieda Daima. Ta je bil namreč leta 1964 povabljen v Moskvo, kjer je predaval o temi „Levi katolicizem in komunizem“. Predavatelj je v tem predavanju govoril o razmerju, ki bi naj bilo med naprednimi katoličani in komunisti. Želeli bi bilo, da bi si članek prebral vsak naš človek.

V „Mostu“ so še nanizani sestavki, kot n. pr. o velikem slovenskem arhitektu Plečniku, posebno o njegovih stvaritvah na Češkoslovaškem (Pragi), dalje o novem Kulturnem domu v Trstu, kjer kritizira one, ki so se polastili „Doma“, čeravno je bil namenjen vsem Slovincem, ne glede na svetovnonazorno prepričanje.

Slovenska revija „Most“ — prvi letnik — pa je v glavnem dosegla svoj cilj, ki si ga je zastavila v svojem programu.

Nove knjige

BERILA IN EVANGELIJI za branje pri službi božji. Slomškova založba, Celovec 1964. Natisnila Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Za svečnico je dobila knjigarna Mohorjeve družbe v prodajo krasno knjigo z naslovom „Berila in evangeliji“. Ko jo je neki naš izobraženec zagledal, je vzkljknil: „To je pa knjiga vredna Mohorjeve tradicije!“ Vezana je v rdečo, usnju podobno kožo, „balakron“. Na sprednji platnici in na hrbtu ima lepo zlato opremo, ki si jo je zamislil arhitekt Stane Kregar. Na 544 straneh lepega belega močnega papirja, ki se da prijeti, so z debelejšimi črkami natisnjena vsa berila in vsi evangeliji vseh maš v letu, ne le nedeljskih. Ta knjiga je bila narejena predvsem za uporabo v cerkvi in v kapeilah pri službah božjih. Lahko rečemo, da se bo z njo olepšala naša služba božja. Kdor jo bo ovil v prozoren celofan papir, jo bo dolgo lahko ohranil lepo. Duhovniki jo lahko naroče za vse cerkve. Je pa knjiga tudi krasen dar, posebno starejšim ljudem, ki slabo vidijo. Neki naš rojak v Franciji je bral v izseljenskem listu, da se ta knjiga pripravljala. Tarkoj je pisal, da je eno treba zanj rezervirati. Ko je izšla, so mu jo res poslali. Veselo je pisal, ko je poslal zanjo denar, tole: „Veliko veselje ste mi napravili, ko ste poslali to knjigo. Vsak večer jo sedaj berem.“

Knjiga ni izšla v veliki nakladi. Zato jo priporočamo toplo vsem, dokler je zaloga. Stane 190.— šil. in nekaj še za poštnino.

ca. Kozliček bo, teliček tudi. Mleko bo za otročiče. Kako so čuvali dolge noči, da bo mleka.

Zagrmelo je v Moskvi: Kolhozi! Dc dvajset krav na kolhozih. Zdaj bo! Pa nči bu. Vse so pocrkale, ker ni bilo nikogar, ki bi se za krave pobrigal. Niso moje! To je teorija in praksa.

Hruščev se je ustil, da bo, niti v Ameriki ni, kakor bo. Pa so ga vrgli, ker nči bu.

Zdaj je Brežnjev. Vsaj vrtove je dal nazaj in pri govedih naj bo, kakor je bilo, pravi.

Gospodarstvo je trd oreh in bo tako, dokler pač bo.

(Iz „Amerikanskega Slovenca“)

V „Galeriji 61“ razstavlja Peter Krawagna

Po dvomesečnem odmoru je zopet odprla svoje umetniške duri „Galerija 61“. Kakor so zaključili leto 1964 z razstavo domači umetniki, tako se je začelo leto 1965 z razstavo domačina, doma iz Vrbe ob Vrbskem jezeru.

Mladi koroški umetnik slikar Peter Krawagna ni neznan v Celovcu. Saj je že pred dvema letoma razstavljal prav v „Galeriji 61“.

V prvih njegovih slikah se pozna še močan vpliv njegovega učitelja profesorja Andersena. Pozneje, pod vplivom potovanja v Španiljo, pa že opazimo, da je postal bolj samonikel, izviren. To je pokazala njegova razstava, v „Galeriji 61“, leta 1962.

Krawagna je šel potem za eno leto v Pariz, kjer je spoznal velike ustvarjalce likovne umetnosti, od klasične pa prav do moderne smeri. Posledica tega je bila, da je Krawagna postal zrelejši in samostojnejši v svojih stvaritvah.

Mladi umetnik-slikar razstavlja v „Galeriji 61“ 29 del, in sicer olja, olja na papir, tempero in kreda. Barve v njegovih delih so postale bolj žive, bolj sijajo, tako da one dvigajo celotno kompozicijo. Prelivajo se med seboj, ne da bi s tem izgubile svojo lastno vrednost. Prej sem omenil, da so njegova dela-slike žive, da sijajo, kar pa še ne pomeni, da so barve kričeče, ampak lepo umerjene in napravijo na gledalca miren vtis. V njegovih slikah se izraža bolj notranji žar, kakor je sploh značilno za vso špansko slikarsko umetnost.

„Galerija 61“ dokazuje, da je postala za mesto Celovec menadomestljiva, saj je v kratkem času, odkar je odprla svoja umetniška vrata priredila že 32 razstav. To dejstvo jasno priča o velikem umetniškem okusu gospe Josefine Nitsch in gospoda arhitekta Rudolfa Nitscha.

Razstava bo odprta do 5. marca, in sicer jo lahko — kar toplo priporočamo — posetite od 16. do 19. ure.

Najstarejša umetnostna akademija sveta

V predzadnji številki „Našega tednika“ smo pisali, da je italijanska akademija v Firencah odlikovala dva slovenska slikarja, in sicer Božidarja Jakca in Franceta Miheliča iz Ljubljane s tem, da ju je izbrala za svoja nova člana.

Zato je dobro, če se поблиže seznanimo s to akademijo. Je to najstarejša umetnostna akademija na svetu. Italijanski naslov akademije je „Accademia delle arti di disegno“ (Akademija risarske umetnosti) v Firencah in je bila ustanovljena leta 1563. Razvila se je iz že starejše Družbe svetega Luke iz leta 1339. Prva akademika nove ustanove sta bila veliki genij Michelangelo in Medicejec knez Cosimo I.

Poslanica slovenskim družinam

„V letu 1965 imejmo vsi pred očmi skupno voljo: nočemo umreti. Vsak človek, tuđ otrok, celo nerojen, je božja podoba. Starši, napolnite našo zemljo z božjimi podobami. Napolnite svoje stanovanje, pa čeprav je skromno, s svetlimi, žarečimi očmi in smejočimi se obrazi zdravih otrok, ki nosijo v obrazu vaše poteze in v očeh vaš žar. Ne vdajajte se mehkušnosti, ki vas telesno in duševno ubija in odpira na stečaj vrata nezadovoljstvu in razdvojenosti in prežene tudi Boga iz vaših src in vaših družin.“

Slovenski škofje za novo leto 1965.

MAHRINGER RAZSTAVLJA V RIMU

V Rimu so odprli razstavo koroškega slikarja Antona Mahringerja. Umetnik razstavlja v slavnostni dvorani avstrijskega kulturnega inštituta. Razstava obsega akvarele in risanke in bo odprta do 4. marca. Ob otvoritvi razstave so bili navzoči številni odlični gostje.

Vodja manjšinskega šolskega oddelka imenovan

Prosvetni minister dr. Piffel-Perčević je imenoval na podlagi predloga Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij okrajnega šolskega nadzornika Rudija Vouka v smislu § 31 šolskega zakona iz leta 1959 za vodjo manjšinskega šolskega oddelka.

Oddelek obsega tako vprašanja slovenskega pouka na dvojezičnih ter glavnih šolah kot zadeve Slovenske gimnazije. Z imenovanjem nadzornikov za osnovno in manjšinsko srednješolstvo ter vodje šolskega oddelka so bili ustvarjeni glavni pogoji za ureditev šolskih vprašanj slovenske manjšine na Koroškem.

Okrajnemu šolskemu nadzorniku Rudiju Vouku k imenovanju iz srca čestitamo ter mu želimo v novem delokrogu mnogo uspehov.

DJEKSE

(Scapinove zvijače)

Francoz Molière, pisatelj komedij, je živel že pred 300 leti. Med drugimi je napisal tudi veseloigro Scapinove zvijače. To je prava pustna burka. Celovski študentje so jo igrali na Djekšah v nedeljo, 21. februarja. Igrali so jo v novi Kočmarjevi dvorani. Igra je bila dobro obiskana.

Glavno vlogo ima Skapén. Tako so ga igranci imenovali na odru. Ker besede pišemo, kakor jih izgovarjamo, npr. Lourdes izgovarjamo in pišemo kot: Lurd, tako bi tudi besedo Scapinove morali izgovarjati in pisati kot: Skapénove. Torej: Skapénove zvijače.

Igra ima tudi moralno jedro, in menda je pisatelj hotel ožigosati, grajati skopuštvu. Dva skopuha je Skapén pošteno izplačal.

Igra je nadvse smešna, šaljiva, in ravno za pustni čas posebno primerna. Ima skoro samo moške vloge, samo dve vlogi sta ženski. Dve nevesti. Skapén jima pripomore, da vsaka dobi svojega ženina.

Ne bilo bi slabo, če bi kdo napisal vsebino igre in bi jo potem „Tednik“ objavil. V Zvabeku je bila ob času župnika Uranška navada, da je pred predstavo kdo razložil vsebino igre. Na ta način so gledalci igri lažje sledili in jo bolje razumeli. Tudi v tem slučaju bi to ne bilo slabo, da bi pred predstavo kdo povedal vsebino igre. Gledalci bi jo potem bolje razumeli in ji lažje sledili, kajti ni tako lahko kar na prvi pogled razumeti vsebino igre. Posebno še, ker so imena francoska in nam nenavadna.

Skapén je kakor pravimo, z vsemi zavbami namazan in vseh muh poln. Vedno zna svetovati in izmaže se iz najtežavnejših položajev.

Pred začetkom veseloigre in ob odmorih je igrala študentovska godba.

Oder seveda je bil pomajkljiv, nobenih kulis, nobenega ozadja.

Studentom smo za lepo zabavo zelo hvaležni, za lepo godbo in sijajno predstavo, komedijo! Preživeli smo par veselih uric. Še dolgo se jih bomo spominjali! Posebno še otroci, na katere je napravila predstava posebno globok vtis.

Tristo let je Molière že mrtev, njegove komedije pa živijo dalje. Naj živi Skapén in njegovi soigralci!

MELVIČE V ZILJSKI DOLINI

(Umrla je gospa Felaherjeva)

Pred kratkim so pokopali v Stepanji vasi pri Ljubljani gospo Felaherjevo, ženo našega koroškega rojaka advokata dr. Julija Felaherja. Smrt je tem bolj iznenadila vse, ki so poznali pokojno, ker je bila že skoraj zdrava. Kar nenadoma pa se ji je zdravstveno stanje poslabšalo in ni bilo zanj več rešitve.

Za dr. Felaherja pomeni smrt njegove nad vse ljubljene žene strašen udarec in nenadomestljivo izgubo.

Vsi, ki smo poznali rajno gospo Felaherjevo, izrekamo našemu koroškemu rojaku dr. Felaherju prisrčno sožalje.

Pri nas na Koroškem

Erik Prunč predaval v Gradcu

MODERNA SLOVENSKA LIRIKA V „FORUMU STADTPARKU“

Pred nedavnim je graški „Forum Stadtpark“, ki si posebno prizadeva, da bi ustvaril močne kulturne vezi z Jugoslavijo, posebno s Slovenijo, in mu je to v raznih kolektivnih razstavah in literarnih večerih že uspelo, predstavil reprezentativno liriko iz moderne, povojne Slovenije. Posebno razveseljivo pa je dejstvo, da je ta prerez številnemu občinstvu prikazal naš koroški rojak Erik Prunč, ki ga poznamo kot marljivega vodjo odra mladje. Ravno on prinaša s svojo igralsko skupino svežega kulturnega življenja v mnoge vasi in kraje, ki že zdavnaj niso več imeli slovenske prireditve, kakor preteklo nedeljo na Djekšah.

Časopisi (tako „Kleine Zeitung“, „Südost-Tagespost“ in „Neue Zeit“) pišejo, da je to področje dobilo s Prunčem, ki je asistent na graškem inštitutu za slavistiko, spretnega in povsem znanstvenega referenta. Zastopani so bili vsi pomembni liriki kot so to Tone Pavček, Ciril Zlobec, Janoz Menart, Kajetan Kovič in drugi. Naj tukaj omenimo tudi Prunčevo radijsko odlajo, ki je ravnotako nakazala prerez liričnega literarnega ustvarjanja v Sloveniji. Zdi se nam, da je ta pot, ki jo je ubral Prunč, pravilna. Slovenska narodnostna skupina na Koroškem tako lahko res postaja most do sosedne države. Kulturna izmenjava danes ne spada več med tiste pojme, ki bi imeli slab prizvok. Mi koroški Slovenci se moramo v prvi vrsti tega zavedati. Take prireditve nesejo naše ime tudi preko deželnih in morda celo državnih meja. Iz tega vzroka čestitamo našemu Eriku Prunču k uspehu iz vsega srca. dr. r. v.

Učenke gospodinjske šole v St. Rupertu pri Velikovcu prisrčno vabijo vse, ki se radi nasmejijo, na

PUSTNO PRIREDITEV

ki bo na pustno nedeljo, 28. februarja 1965, ob 14. uri v telovadnici gospodinjske šole.

S p o r e d : Deklamacija
Veselo petje
Zdaj gre sem, zdaj gre tja (burka v enem dejanju)
Preizkušena srčnost (enodejanka)
Poštna skrivnost (burka v enem dejanju)
Rajanje

BISTRICA PRI PLIBERKU (Resnica vedno boli)

Lani smo v našem listu izčrpno poročali o nastanku našega občinskega vodovoda in smo z žalostjo morali ugotoviti, da po tolikih letih še vedno nimamo tozadevnega obračuna. Navedli smo v naši okolici primere dosti poznejše gradbe s takoj po uradni odobritvi zaključenimi obračuni. Resnici na ljubo smo morali javnost tudi opozoriti na dejstvo, da mnogi še vedno nestrpno čakajo na povračilo za nadplačane deleže, medtem ko drugi zastoj pijejo vodo in svojih deležev še niso poravnali.

Ta lanski članek, ki je imel edino namen, pokazati nastanek vodovoda in pa opozoriti javnost na obstoječe nedostatke predvsem na neutemeljeno zavlačevanje obračuna, je izzval na strani socialističnega občinskega vodstva precejšnje razburjenje. Resnica pač vedno boli! Kot odgovor na omenjeni članek je socialistična stranka postavila en dan pred volitvami 1. marca 1964 vsem bistriškimi občanom volilni letak z vsebino, ki močno žali čut domačega prebivalstva. V njem naletimo na psovke kot „demagogi“ in „mazači“. Iz tega letaka bi danes navedli samo sledeči dobesedni odstavek: „Die Abrechnung über die Wasserleitungsanlage wurde von uns deshalb verzögert, um nicht die Ausschüttung von Geldern in die Wahlzeit zu verlegen und damit Propaganda zu betreiben. Die in allernächster Zeit durchzuführende Abrechnung wird übrigens für die Interessenten weitaus günstiger ausfallen, als dies Unberufene heute zu behaupten wissen. Diese Schmierfinke werden sich von selbst richten.“ Podpis letaka: Župan Simon Woschank, Dvor štev. 13.

Od tedaj je minilo eno leto, ali če smo popolnoma točni 10 dni manj! Na občini se glede obljubljenega obračuna še do danes ni nič zganilo. Obljuba pa dela dolg! In dela ga tem bolj, ker je bila obljuba dana vsej javnosti, dana celo v tiskani besedi črno na belem vsem občanom. In kar stvar še bolj obtežuje, ker je bila obljuba dana v nedvomljivem smislu, kot bi bili obračuni že dokončno pripravljene in se je čakalo v nadstrankarski „širokogrudnosti“ samo še, da bi bile volitve mimo! Na vsak način je to plemenita poteza, ki bi bila, ako bi odgovarjala resnici, vredna vse javne pohvale! Vsak bi moral odobravati, da se privatni denar, dolgovan posameznim občanom, pač ne sme uporabljati v volilno propagando!

Občinske volitve so že davno minile, razburjeni duhovi so polagoma pozabili na po strankah obljubljena zlata teleta, niso pa še pozabili na slovesno županovo obljubo, da bodo v „n a j k r a j š e m“ času urejeni odprti računi okrog našega vodovoda.

Sicer se nekaj šušlja, da je v občinski pisarni zato vsak večer tako dolgo luč, ker se delajo s polno paro vodovodni računi, toda verjeti tega le ne moremo in sicer ne radi dejstva, ker stojimo spet v neposredni volilni dobi, ko je po lanskim pisani izjavi našega gospoda župana neumestno deliti občanom denar in bi se takšno početje moglo zlorabljati v propagandne namene, morda celo v korist v občini vladajoče stranke!

Bližnja bodočnost bo pokazala, ali je bila lanska trditve samo volilna fraza ali resnica. Če tudi zadnje, ostane še vedno odprto vprašanje, kako naj tolmačimo pojem „v najkrajšem času“. Ali je to en mesec ali eno leto ali celo deset let? —

Volilni sestanki in zborovanja

Slovenci pozdravljajo vsepovsod nastop „Koroške volilne skupnosti.“ — Naši zaupniki na delu.

Termini za zborovanja

Nedelja, 28. februarja:

PODGORJE
LOČE

Ponedeljek, 1. marca:

ROZEK

Torek, 2. marca:

SLOVENJI PLAJBERK

Sreda, 3. marca:

BRNCA

Četrtek, 4. marca:

SELE

Petek, 5. marca:

DOBRLA VES

Sobota, 6. marca:

HODISE

Nedelja, 7. marca:

BILČOVŠ
ST. JANZ V ROŽU
OBIRSKO
GLOBASNICA
ŠTEBEN V PODJUNI

Ponedeljek, 8. marca:

ŠMARJETA V ROŽU

Torek, 9. marca:

ZELEZNA KAPLA

Sreda, 10. marca:

SKOCIJAN

Na večini teh zborovanj in sestankov bo govoril nosilec naše liste Mirko Kumer. Kraj in začetek zborovanj in sestankov je razviden iz vabil in lepakov po občinah.

Naše prireditve

Katoliško prosvetno društvo „Rož“ vabi na veselo igro

„DVE NEVESTI“

ki bo v nedeljo, dne 28. februarja 1965, ob pol 3. uri popoldne za otroke in ob 7. uri zvečer za odrasle pri Antoniču na Reki.

Katoliška farna mladina iz Pliberka vladno vabi na pustno prireditev

„GASPER GRE NA BOZJO POT“

Veseloigra v treh dejanjih, ki bo v nedeljo, 28. februarja 1965, ob 14.30 pri Božjem grobu in na pustni torek, 2. februarja 1965, ob 19.30 pri Marinu v Libučah.

Farna mladina v Zitari vesi vabi na igro

„TRI SESTRE“

ki jo priredi na pustno nedeljo, dne 28. 2. 1965, pri Planteu v Goričah, ob pol 3. uri popoldne. Pridite, da se boste iz srca nasmejali!

Farna mladina v St. Lipšu vabi na

PUSTNO PRIREDITEV

ki jo priredi na pustni torek, 2. marca 1965, v farni dvorani v St. Lipšu, ob pol 8. uri zvečer. Kdor se hoče nasmejati, naj gotovo pride.

Katoliško prosvetno društvo uprizori v nedeljo, 28. februarja 1965, v Šercerjevi dvorani, ob pol 3. uri popoldne veseloigro

„DVE NEVESTI“

Igro ponovi v torek, 2. marca, ob pol 8. uri zvečer v Vogrčah v farni dvorani. Vsi prisrčno vabljeni!

Koroški Slovenci bomo volili v deželni zbor MIRKA KUMRA - ČRČEJA

OD
1. FEBRUARJA
DO
5. MARCA

Tujske sobe - izredna akcija

5-delne, iz različnega lesa in raznih modelov

kot tudi velika razstava oblazinjenega pohištva!

S 2680.-

Pri nas na Koroškem

ST. JANŽ V ROZU

(Smrt in šport)

Zopet nas je obiskala božja poslanka smrt ter odpoklicala k Bogu Marijo Koban, Pšelderjevo mater. Bolehala je že nekaj let in je zadnje čase mnogo trpela. Bila je zvesta častilka Jezusovega in Marijinega srca. Vdano je prenašala bolečine. V življenju je morala mnogo pretrpeti, kot sosedo in delavko pa so jo povsod visoko cenili. Bila je pridna kot mravlja.

V zgodnjih urah 4. februarja pa ji je Bog odvzel njeno težko breme bolezni in jo poklical k sebi po plačilo. Naslednjo soboto smo jo spremljali na farno pokopališče. Kapelski gospod župnik so zanjo darovali sveto mašo in se tudi z lepim nagovorom ob grobu poslovili od pokojne Pšelderjeve matere. Bog ji naj bo dober plačnik za vse, kar je v življenju dobrega naredila.

Naslednjo nedeljo so nas obiskali bilčovski igralci z Nušičevo igro „Navaden človek“. Vrnili so nam obisk, ker smo pred Božičem mi igrali v Bilčovsu „Desetega brata“. Prav lepo so zaigrali to nenavadno komično igro, ki je verjetno prvič na Koroškem igrana.

Zelo pa je v letošnji zimi živahno na Rutah. Nedeljo za nedeljo in še med tednom so smučarske tekme na Šentianških Rutah, kjer je zelo ugodna lega za zimski šport. Tako je priredilo domače športno društvo že dvakrat smučarske tekme, poleg tega pa še Celovčani parkrat. To nedeljo nameravajo tekmovati Bistričani.

Naši smučarji se letos kar dobro postavljajo, saj so doma in drugod (v Moosburgu in v Šmarjeti) odnesli več prvih mest. Posebno dobri so: Gabriel Hanzi in Štefi, Gabriel Lojzi, Meschnig Walter in Moschitz Vili. V postu pa nameravamo še gostovati po sosednjih farah z igro „Kaplan Klemen“.

Tudi pri nas se je letos uresničil pregovor, ki pravi, da je v dolgem pustu malo porok. In res se letos nihče od potrebnih in že kar zrelih za zakonski stan ni ojunčil in stopil do gospoda župnika zaradi odklicev.

NONČA VES (Nekaj za predpust)

V eni izmed naših lepih vasi se je prigodil na videz čisto nedolžen dogodek.

Mica in Mojca sta sosed. Povrhu se prav dobri sosed. Skregali se nista še nikoli. Njuna domova ležita sicer nekaj deset metrov narazen, pa to še ne pomeni, da je to ravno dobro ali slabo. Več podrobnosti pa ne moremo izdati, da ne bosta hudi.

Da bi bili obe, Mica in Mojca, finančno čimbolj neodvisni od svojih mož, redita obe ugledno jato kur. Pa kakor je že zmeraj, da je čisto lepo gospodariti, če je pri živini vse v redu. Čim pa pride kaj vmes, na primer bolezen v hlev, pa je brz vse narobe. Tako nekako se je pred kratkim godilo tudi Mojci. Sicer je lisica tudi Mici odnesla nekaj težkih kur ameriške pasme, pa to je še prebolela, saj niti ni prav vedela, koliko jih je pravzaprav imela.

Bolj trdo je potipalo Mojco. Kar na vsem lepem ji je zbolel petelin. Dobil je drisko. Nič ni pomagalo, postajal je iz dneva v dan bolj črn v glavo in čez en teden se je preselil v krtovo deželo. Mojco je izguba precej potrla, strla pa tudi ne. „Pa že bo nekako!“ je vzdihnila.

Istočasno, ko je Mojca, še bolj pa njene ljubljene putke žalovale za rajnim petelinom, sta se v Micinem kurjem kraljestvu bojevala za vlado starejši in mlajši petelin. Starejši si je lastil vse pravice. Mlajši si pa tudi nič ni dal dopovedati, češ: bodočnost je mladine. Mica je bila očitno na strani

mlajšega. Nekega dne je opazovala hud boj med njima in obsodila starejšega na smrt, in sicer z giljotino (priprava za obglavljenje). To pa za sam Sveti dan (božič). Bolj pa, ko se je bližal ta usodni dan za starejšega, tem manj se je mlajši spuščal v boj z njim. Začel je izostajati od doma: spočetka samo en dan, končno pa ga ni bilo od nikoder več. Mica je s težkim srcem ugotovila, da je tudi njega odnesla tista salamenska lisica. Zato je sklenila starega petelina pustiti še eno leto pri življenju. Samo mesa bo morala pač več kupiti za praznike.

Pa je nanesel slučaj, da je Mojca pripovedovala Mici, kako je tak in tak petelin začel vasovati pri njeni osiroteli kurji družini. Preden so pute vstale, je že kakodajsal okoli kurnika in kako so ga bile vesele. Ker sta pa Mica in Mojca dobri sosedki in to hočeta tudi ostati, sta sklenili, da pojde mlajši petelin na svoj stari dom, to pa seveda mesto starejšega petelina, ki bi moral pod giljotino. Hoteli sta ga vloviti, pa ni bil prav nič voljan iti nazaj k Mici. Mojca pa si je štela v čast, da si je tako lep petelin ameriške pasme izvolil njeno kurje brezvladje za svoj novi dom. Vsa navdušena je odprla hladnilnik in se z debelim kosom mesa časno oddolžila za petelina. No, da se vse lepo in prav uredi. Dobro sosedstvo je rešeno in petelin ji za praznike ne bo treba zaklati. Saj je na biljo (božični večer) itak dosti dela, zato je bila Mica vesela.

Navaden zemljan bi rekel: Glej, glej, kako sta Mica in Mojca dobri sosedki. — Lahko si ju vzamemo za vzgled. — Pa ni tako! Pregovor pravi: Ni je na svetu dobre stvari, da je ljudje ne bi grajali, pa tudi slabe ne, ki je ne bi hvalili. Tako so se tudi tukaj znašli nekateri ljudje in so rekli, da ta postopek složnega sosedstva med Mico in Mojco ni in ni bil pravičen. Sicer so bili spočetka še nekateri, ki so trdili, da je bilo tako prav. Pa teh je zmeraj manj. Torej očitna krivica.

Spoštovani častilci norega pusta, kaj pa vi pravite k tej zadevi? Če ste izsledili ono krivico v tej petelinji zgodbi, prosimo, da nam pišete. V pustni številki bomo rešitev objavili!

LIBUČE

Prijatelji se med seboj radi kaj pomenijo in si povedo novice. Tem več novic je, če se le poredko snidejo. V starih časih je bila lepa navada, da so se sorodniki in prijatelji za praznike in godove obiskovali. Ob topli družinski peči, pri pogrnjeni mizi v kotu domačega svetišča se je družba razživela. Ob zdravih dovtipih je tekla beseda, modra in šegava in vesel smeh je razjasil še tako od skrbi nagubana čela. Kaj, ni bilo to lepše kot dandanašnja pošta, ki prinese v hišo samo par vsakoletnih fraz?

V „Našem tedniku“ pa se le srečamo boljše in prijateljsko, da si povemo novice, male in velike dogodke, eden drugega spodbudimo za kulturno delovanje, poučimo mladino, podžgemo mlačne in brezbrizne, si povemo resnico v obraz in si damo nasvetov o vseh važnih zadevah življenja.

Naš obisk pri „Tedniku“ se je nekoliko zakasnil, pa bo kljub temu služil k zbliznanju z brati, bralci našega lista, kateremu smo dolžni hvaležnost, pisano besedo, zvestobo v naročanju in branju. „Naš tednik“ nam je resnični, veliki prijatelj!

Preteklo je zopet leto, za katero se moramo Bogu zahvaliti, kajti po treh letih hudih zim nam je bila lanska setev obilo blagoslovljena, in po sreči smo jo s stroji spravili pod streho. Zimskega dela na skednjih

ni Bog ve kaj, ker je občinski stroj spotoma glavno opravil in kmetje smo se založili s silosi.

Stare mamice, tete in babice pripovedujejo, kako so bili zimski dnevi in večeri lepi, v topli sobi v časih, ko so se brneli kolovrati (imenovani tudi, po sestavi — slogi kolovrata: „p's in psica“) in je družina ostajala doma — moški pri domači obrti zaposleni, otroci pri šolski tablici in knjigi, starčki pri Mohorjevem koledarju in Večernicah. Dandanes družinsko skupnost razdirajo razne novotarije, potrebne pa tudi nepotrebne in škodljive. Iz družine jih trga tudi pohlep in neurejena želja po materiji. Hvala Bogu, še imamo mnogo idealne mladine, ki se drži domačega ognjišča in izročil starih. Ti bodo stebri naše bodočnosti. Pri tem imamo v mislih naše nadobudne mladeniče — žene — ki pa se jim prav nič ne mudi, da bi poiskali in pripeljali na svoj dom nevesto in njeno bašo. Bog daj, da bi se jim posrečilo najti pravo — ki bo znala držati tri ogle kmečke hiše; da bodo držale tudi lepe domače šege in spoštovale svetinje onih, ki so v težkih razmerah obdelovali domačo zemljo in si s

krvavimi žulji postavili ali ohranjali dom.

Vas, fantje, pa kličemo na korajžo, da bomo še letos „šrangali“! Ne bodi vas strah, saj vas je menda kar deset kandidatov; predpust bo kmalu pri kraju.

Vsako leto nam prazniki prinesejo veliko lepega. Vsekako so prav naša — žeganja na podružnicah. Lepo je spremljati Gospoda v sveti monštranci skozi cvetoča in zoreča polja. Možnarji pokajo, pevci pojejo, gospod nam lepo pridigajo. Vso liturgijo pa v domačem jeziku. Le škoda, da nekatere to razdraži. In to nekatere domačine. Za tujca je naša domača govorica, molitev in petje nekaj posebnega, zanimivega in radi poslušajo ubranost naše besede, molitve in pesmi, kar sami tolikokrat poudarjajo. Zato vendar pridejo med nas in vedo, da človek najlaže in najlepše poje na strune, ki mu jih je Bog napel na instrument. Struna pa, ki mu jo navija prenapetež — se razglasi ali celo počli.

Lepe ure smo preživeli ob raznih prireditvah in izletih. Naši ljudje radi spoznajo tudi kraje izven ožje domovine, kakor Dunaj, Marijino selo, Gospo Sveto, Višarje, (Nadaljevanje na 8. strani)

Krepak vzpon avstrijskega gospodarstva

Države EWG (EGS) najvažnejši trgovinski partner — Aktivna plačilna bilanca

Dunajski dopisnik bavarskega lista „Süddeutsche Zeitung“ Günther Hoffmann slika gospodarski položaj Avstrije ob koncu leta 1964 v glavnem takole:

Avstrija je zopet eno leto zamen prebila v čakalnici Evropske gospodarske skupnosti. Kakor vse kaže, pa se bo tudi v tej smeri nekaj zganilo. Ministri Evropske gospodarske skupnosti (EWG) so na sestanku v Bruslju pred kratkim sklenili, da je treba pripraviti načrt za pridružitve Avstrije k tej gospodarski skupnosti. Pogajanja z Avstrijo se bodo začela marca. Ker so države Evropske gospodarske skupnosti najvažnejši trgovinski partner Avstrije, ovira ta negotovost nasproti EWG razvoj avstrijskega gospodarstva, vendar ni ta okolnost mogla splošno zavreti pravega gospodarskega prospeha. Podjetja so si morala sicer toliko bolj prizadevati, da prekoračijo carinske ovire.

Narodni proizvod se je dvignil za 6 odst.

V avstrijskem gospodarstvu se je v letu 1964 nadaljeval krepak vzpon, čeprav so postale gonilne sile nekoliko šibkejše. Od poletja dalje ni več zasebna potrošnja, ki že delj časa daje najkrepkejšo pobudo, tako naglo rasla, ker so potrošniki pričeli varčevati ter se je zaradi povišanja cen zmanjšala njihova kupna moč. Tudi nakupi za zalogo so prešli vrhunec.

Nasprotno je zopet krepkeje oživel izvoz in naložbe kažejo težnjo navzgor. Dejanski bruto narodni proizvod se je dvignil za 6 odst. (v prejšnjem letu 4 odst.), čeprav se je kmetijstvo razvijalo izpod norme. Celotno ni bil v gospodarstvu dosežen takšen uspeh že od leta 1960. Industrijska proizvodnja se je dvignila povprečno za 88 odst.

Surovinska industrija, ki se je povzpela za 26 odst. v prvem tromesečju, je v svoji rasti popustila; proizvodnja investicijskega blaga je narasla za 10 odst., medtem ko je proizvodnja potrošnega blaga napredovala v primeri s prejšnjim letom za okoli 7 odst. Upadanje na domačih trgih je bilo mogoče nadomestiti s povečanjem izvoza. Gradbena dejavnost je spričo okrepljene racionalizacije napredovala ter je zaposlila okoli 1 odst. več ljudi.

Rastlinska proizvodnja v kmetijstvu je zaradi dobre letine narasla za 6 odst., proizvodnja mesa pa je nazadovala za 4 do 5 odst. Sečnja v gozdovih je bila za okoli

5 odst. večja. Zelo ugodno se je zopet razvil v lanskem letu turistični promet: število tujih turistov je naraslo za 7 odst., devizni priliv pa se je zaradi dviga cen v gostinskih obratih za nočitev in prehrano ter tudi zaradi večjih izdatkov turistov dvignil za 17 odst.

Proizvodnost se dviga

Povečanje celotne proizvodnje je bilo možno doseči, čeprav se število zaposlenih ni dosti spremenilo, in sicer z naraščajočo proizvodnostjo v večini od gospodarskih vej. Nominalne plače delavstva so se le malo dvignile, dejanski bruto dohodki ljudi, zaposlenih v industriji, pa so se povišali za 9 odst.; plače dunajskih delavcev na uro so se dvignile za 10 odst. Presenetljivo naglo dviganje cen je popustilo šele proti koncu leta. Povprečno so se cene v po-

Puch-, Sissy-, Pony- in Mobyette-mopede motorna vozila, ženska, moška in mladinska športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

TIHOJA, P. Dobria ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

trošnji dvignile za 4 odst., tako je Avstrija zašla med države, kjer se cene relativno močno dvigajo.

Prebitek v plačilni bilanci

Avstrijski izvoz se je lani dvignil za 9 odst. (prejšnje leto za 5 odst.), uvoz pa za 11 odst. (leta 1963 za 8 odst.) Primanjkljaj v trgovinski bilanci je torej prekoračil 10 milijard. Kljub temu je bila plačilna bilanca aktivna, in sicer zaradi povišanja dohodkov od uslug in turizma. Prebitek je dosegel okoli 2 milijardi šilingov (polovico manj kakor leta 1963). Spričo tega pozitivnega razvoja je optimizem za leto 1965 upravičen; obeta se povečanje narodnega proizvoda nekako za 5 odst. V gospodarskih krogih upajo, da bo končno prišlo do pridružitve Avstrije k Evropski gospodarski skupnosti.

„Koroška volilna skupnost“

edina slovenska lista pri deželnozborskih volitvah

Nekaj za dekleta, pa tudi za ...

Kdor se pa jezno
in kisko drži ...

Saj veste za navado, o kateri moram na žalost reči, da jo imajo pogosto mlada dekleta. Že marsikateri je zagrenila življenje. Mislim na čmernost ali kujavost. „Kaj pa te je danes pičilo?“ sprašuje mati, sprašujejo prijateljice takšno dekle, če vidi, da takoj vse zameri in se drži, kakor da je zanjo za vselej umrla vsa življenjska radost. Slabe volje je in se je zato vse ogiblje. Dostikrat je najmanjša malenkost kriva take samovoljnosti. Pismo prijateljice, čeprav je trdno upala, a ni prišlo z jutranjo pošto — ali pa je prekipele mleko na štedilniku — ali pa jo kliče mati, ko je ravno pri čitanju zanimive zgodbe in podobno — tisoč takih malenkosti dnevno!

Res je sicer, da niti v poletju ne sije vsak dan enako lepo sonce na nebu. Spomladansko sonce pa je še posebno rado nagajivo — zlasti muhasti april. in vendar mora s tem računati kmet, ko na nedeljski popoldan dela delovni načrt za prihodnji teden. Prav tako je z onimi, ki morajo s takimi muhastimi nežnimi bitji živeti pod eno streho... Zato se mi ne zdi prav, če ob takih oblačnih dnevih vsi navale na „nataknjeno“ dekletu in ji še prav nagajajo ter hudomušno sprašujejo: „No, kaj se pa danes spet tako kisko držiš? Ali ti je večerajšnja juha ostala v želodcu; saj nam še dober tek kvariš...“

Tako očitajoče zadržanje okolice bi prav nič ne zaleglo; nasprotno, čmernost in kujavost bi se celo stopnjevala do zakrknjene trme. Saj sama ve, kako smešno in poniževalno je, če se v svojem občutju veže na malenkosti, ko je vendar toliko nesrečnih, pa jim je uspelo, da se ohranijo v vedrosti in prijaznosti. Ve celo, kako more postati ta navada kujavosti usodna zanjo; nihče ne bo več maral zanjo; srca nekdanjih prijateljic se bodo zaprla pred njo in vse se je bo izogibalo...

Ob tem spoznanju jo pogosto prevzame strah. Saj bi rada postala drugačna in opustila to odurno čmernost, a si ne ve pomagati... Zato onim, ki trpe na tej bolezni, svetuje izkušeni prijatelj mladih uspešni pripomoček, ki pa velja tudi za muhaste fante.

Divji hudournik ni mogoče ukrotiti le z mogočnim jezom nekje v dolini; nebrzdan naval vodovja ga bo z lahkoto podrl. Zato je vse bolj važno, da gredo inženirji do izvirkov in poskrbijo, da se vode pravi čas razdele. — Tako je s hudournikom človekove samovoljnosti ob černih dnevih. Predvsem je treba gledati, da se povodenj slabe volje in jeze razprši takoj spočetka. Ko se nam tolikokrat v dnevnih prilikah pokazi to in ono — in vse to nas more napolniti z nevoljo —, takrat brž sklenimo: Hočem ostati mirna. Na neprijetnost mora biti meni in drugim v blagoslov! In če nam bo uspelo — kako se bo čmernost razbli-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Kaj čita mladina?

Ne le mladina delovnih poklicev marveč tudi študirajoča mladina ima dovolj prostega časa, ki ji je dan za oddih in privatno izobraževanje. Zanimiva so dogajanja socialno-znanstvenega Instituta na dunajski univerzi, ki je izpeljal anketo med 2100 študenti-srednješolci in učenci raznih poklicev o njihovi uporabi prostega časa. Vprašanja ankete so bila stavljena predvsem na to, kaj ta mladina čita.

Prva ugotovitev potrjuje dejstvo, da moramo danes govoriti o krizi filma za starejše. Mladina še namreč vedno prav pridno obiskuje kino: 96 odst. mladine zahaja pogosto v kino, od teh 36 odst. kar tedensko.

Družina je nadvse važen faktor v mladinskem doživljanju in oblikovanju. Žal je tretjina vseh družin neurejenih. Očetova odsotnost ima vedno kvarne posledice in vedno bolj trpi mladina zaradi popolne ali delne zaposlitve matere.

Mladina danes mnogo manj čita kot nekoč in bere pač to, kar je v hiši. Zato čitajo časopis, ki v družino prihaja. Dnevni časopis bere 40 do 50 odst. (druga številka velja za študente) mladine redno, ostali pa le priložnostno. V dnevnem časopisju jih najbolj zanima šport (67 do 71 odst.), nato domače vesti, politika in nazadnje kultura.

Iz filmskega sveta

GRETA GARBO SE SE UDEJSTVUJE

Najbolj poznana filmska zvezda v minulih desetletjih je bila gotovo Greta Garbo, ki je vse dalje časa uživala svoj zvezdniški sloves, kakor je to pri današnjih filmskih igralcih. Čeprav pa je Greta Garbo že šla v svoj zasluženi „pokoj“, se še vendar zelo zanima za film ter se tudi še udeležuje filmski umetnosti. Sedaj je stara 58 let in se je pogodila z znamenitim filmskim producentom in režiserjem Dinom de Laurentisom za vlogo tehnične svetovalke pri nameravanem filmanju „Božanstvenikov“.

mila in neprijetno se bo spremenilo v prijeto...

Nekli pregovor pravi: „Komur Bog zapre vrata, mu odpre okno“. To pomeni, da lahko iz vsake neprijetnosti narediš kaj dobrega zase in za druge, samo če pravočasno opaziš odprto okno, skozi katero je posijalo sonce vedrosti.

Ker večina čita liste, na katere so naročeni starši, je večina kulturno-politično tako usmerjena kot njih starši.

Med revijami in ilustriranimi listi zavzemajo prvo mesto filmske ilustracije (30 do 62), sledijo pa drugi ilustrirani mladinski listi in Digest (1 do 31 odst.). Tehnične in znanstvene publikacije čita 20 odst. študirajoče mladine, liste mladinskih organizacij pa le 3 do 5 odst., kar pomeni, da ima današnja mladina malo zanimanja za svoje organizacije, ker hoče biti prosta in nevezana na kogarkoli.

Precej je današnja mladina dovzetna za knjige, ki pa morajo biti pustolovske ali kriminalne vsebine (30), manj pa jo zanimajo knjige z resno ali podučno vsebino. To velja predvsem za delovno mladino. Študentje pa se bolj zanimajo za beletristiko, romane in poezijo. Med tkzv. „šund-literaturo“ prevladujejo povesti z divjega zapada; pa tudi Karl May še ima mnogo prijateljev med mladimi.

Prav nič laskava ugotovitev za katoliško mladino pa ni dejstvo, da mladina, ki hodi v cerkev, samo za 5 odst. manj čita plehko literaturo kot ostali, pač pa ima mnogo več smisla za resno muziko. Vobče današnja mladina ljubi muziko in je 44 odst. igra kakšen instrument; od teh kar 54 odst. klavir.

ČE FILM POTVARJA RESNICO

V konkurenčni borbi na filmskem trgu je privedlo vodstvo nemške filmske družbe „Schorch“ do tega, da je pošiljalo na trg filme z izrazito ekstremistično tendenco in je v ta namen v svojih filmih močno pretiraval ali celo potvarjal zgodovinsko resnico. Toda to družbi ni prav nič pripomoglo k večjim dobičkom, nasprotno so ti filmi skoraj povsod doživljali neuspeh. Ze pri mednarodnih cenitvah (na festivalih) niso odnesli nobenih nagrad, filmska kritika pa jih je tudi slabo ocenjevala. Posebno očitajo tem filmom, da so preveč tendenčno na levo usmerjeni. Celo film „Tonio Kröger“, ki je narejen po noveli Thomasa Manna, ni dosegel nobenih uspehov in je finančno zelo slabo odrezal, saj je družbo stala izdelava filma približno 600.000 DM, v blagajno pa je pri predstavah prišlo le nekaj nad 30.000 DM. Seveda ima zaradi teh neuspehov družba velike gospodarske skrbi.

Otroški
kotiček

Med drvarji

Sredi najhujše zime zapoje v naših gozdovih sekira. Takrat je najugodnejši čas za sečnjo. Drvarji pravijo, da je les takrat mrtev.

Drevesa, ki so za posek, skrbno odberajo in že naprej določijo, čemu bo služil les. Z večjim očesom oceni drvar, kam mora pasti drevo, da ne bo škode. Ostra sekira določi smer. Udarci odmevajo z brega v breg, v daljavi odgovarjajo drugi drvarji. Žaga spodreže drevo prav nizko. Z velikim truščem telebne velikani po tleh. Gozdne živali se zdrznejo od strahu.

Ležeče drevo oklestijo, veje zložijo na kup, deblo pa razžagajo v določeni dolžini. Med tem časom pade že drugo drevo. Sekira udarja venomer, vmes pa poje žaga svojo enakomerno pesem.

Tako gre ves dan, le opoldne malo prenehajo, da pojedó in ob ognju pokadé čedro (pipó) tobaka.

Ko se zmráči, se stisnejo v leseno kočó in ob prasketanju ognja pripovedujejo razne zgodbe.

KOROŠKA ZIMA

Per nas je padu velik snieħ,
vsačemu možu do kolien;
zapadu je devet vesí,
devet vesí, sedem cerkví.
Se ne vidi drujeha
ko nove cerkve vrh turná.
Tam hóri sedi črni kues,
lepo žviziha noj poje,
da bi skoro vihred bva,
da b' hribi prekopneli se,
da b' rastle jahodce,
jahodce in vijolice,
da b' dečle peršle tergat je,
da b' kues večbarti vidu je.

To pesem o koroški zimi je leta 1869 zapisal Matija Majar-Ziljski.

Ko sem videla svojega moža, kako si je šijal gumb, sem mu rekla, da nima naprstnika na pravem prstu.

„Ze vem,“ mi je odgovoril mož, „moral bi biti na tvojem.“

KRIMINALNI ROMAN

Prevedel:
AVGUST PETRIŠIČ

23. NADALJEVANJE

SKRIVNOST

dr. Fu-Mančuja

SMka, ki jo je nudil tisti hip, mi bo trajno ostala v spominu. V svoji dolgi rumeni halji, z licem, podobnim maski, sklonjen naprej med nered tistih čudnih priprav pred njim, z velikim in visokim čelom, ki se je v svetlobi zasenčene luči zgoraj, in z njegovimi nenaravno prestrtimi, zelenimi očmi je bil slika iz kraljestva delirija. Najbolj čudna okoliščina pa je bila, da sta se on in vsa bližnja okolica skoraj docela ujemala s prikaznijo, ki sem jo bil videl v sanjah, ko sem ležal vkleknjen v celici!

V nekaterih velikih vrčih so bili anatomski vzorci. Lahen duh po opiju je visel v ozračju in igrajoč se s čopom blazine, na kateri je Fu-Manču sedel, je skakljala in brbljala mala svilená opica. Ta trenutek je bil do skrajnosti napet. Pripravljen sem bil na vse — na vse, razen na tisto, kar se je res dogodilo.

Doktorjevo čudovito zlo obličje ni niti trenilo. Veke so vztrepetale nad zamglenimi očmi in njih zelena barva je za hip vzžarela, potem pa spet postala motna.

„Roke kvišku!“ je zarohnel Smith, „in brez kakih ukan!“ Glas se mu je tresel od razburjenja. „Zdaj je igra končana, Fu-Manču. Poišči, Petrie, nekaj, da ga zveževa!“

Stopil sem Smithu ob stran in bil na tem, da grem mimo njega v ozek hodnik. Trup ladje se je pod nami — ječaje in škripaje — premikal kakor živo bitje, voda pa je puščobno udarjala ob gnijoče lesene ladjske oboke.

„Roke kvišku!“ je ponovil Smith velevaljoče.

Fu-Manču je polagoma dvignil roke, na njegovih negibnih potezah pa se je kazal smehljaj — smehljaj brez trohe radosti, pač pa poln pretnje, smehljaj, ki je pokazal njegove ravne, čudnobarvne zobe, a ki ni spremenil nečloveškega, topega in brezčutnega pogleda njegovih oči.

Počasi in sikaje je govoril.

„Svetoval bi dr. Petriju, da pogleda malo nazaj, preden se premakne.“

Smithove ostre, sive oči niso za trenutek zapustile Kitajca. Revolver se ni za las premaknil. Toda urno sem pogledal nazaj — in zadušil v sebi vzkrík groze.

Zloben kozav obraz, ki je kazal volčje zobe in zlatenične, škileče oči, je stal nekaj palcev od mene. Suha, rjava roka, ki so se ji kite poznale kot vrvi, je držala ukrivljen nož le za palec nad mojo vratno žilo. Le majhen gib bi me spravil s sveta, en mah

z groznim orožjem bi mi brez dvoma odsekalo glavo od telesa.

„Smith!“ sem zašepetal hripavo, „ne ozri se! Za božjo voljo, obdrži ga na muhi. Toda neki dakoit ima svoj nož na mojem vratu.“

Tačas je Smith prvokrat zatrepetal. Vendar ni odvrnil pogleda od zlobnega, negibnega Fu-Mančujevga obraza. Le močno je stisnil zobe, da so mu čeljustne mišice vidno izstopile.

Mislim, da je vladala tišina, ki je sledila mojemu strašnemu odkritju, le nekaj sekund. Vsaka teh sekund je zame pomenila odlašanje smrti. Spodaj v ječečem trupu sem se nadejal več pošastnih grozot, kakor sem jih dotlej spoznal ob katerem koli srečanju s to morilsko družbo; in takoj mi je švignila skozi um misel: dekletu naju je izdalo!

„Menila sta, da sem sam?“ je vprašal Fu-Manču. „Res sem bil.“ Kljub temu njegovo rumeno, negibno obličje ni pokazalo trohe sledu, ko sva bila vstopila. „Toda moj zvesti sluga vaju je sledil,“ je dodal. „Zahvalim se mu. Tako mislim, Mr. Smith, da moram jaz gostiti.“

Smith ni nič odgovoril. Ugani sem, da divje razmišlja. Fu-Manču je premaknil roko, da je pogladil opico, ki mu je skočila na ramo ter na njej občepela čebļjaje s piskačojim glasom. „Ne ganite se!“ je dejal Smith besno. „Svarim vas!“

Fu-Manču se zato ni zmenil. „Ali smem vprašati, kako ste zvedeli za moje skrivačice?“ je vprašal.

„Ta trup so stražili že od svíta dalje,“ je pogumno lagal Smith.

„Tako?“ Doktorjeve oči so se za trenutek zasvetile. „In danes ste me prisilili, da sem zažgal hišo in ste tudi ujeli enega mojih pomagačev. Čestitam vam. Ona me ne bi izdala, pa če bi jo s škorpionji bičali.“

Dolgi, svetli nož je bil tako blizu mojega vratu, da bi jedva spravil polo papirja med ostrino in mojo žilo, mislim; še burneje pa mi je začelo biti srce, ko sem slišal naslednje besede.

„V zagati ste,“ je dejal Fu-Manču. „Stavim vam predlog. Menim, da vam moja zastavljena beseda ne bi zadostovala.“

„Nikakor ne,“ je takoj odgovoril Smith. „Zaradi tega,“ je nadaljeval Kitajec v lepi angleščini, ki jo je včasih kvarilo le njegovo gočno izgovarjanje, „zaradi tega moram sprejeti jaz vašo. O vaših sredstvih izven kabine ne vem ničesar. Prav tako malo veste vi o mojih. Tako bosta moj burmanski prijatelj in doktor Petrie šla spređaj, vi in jaz pa bova šla za njima. Potem bomo šli čez barje, recimo, kakih tri sto metrov daleč. Nato boste položili svoj revolver na tla in mi dali besedo, da ga pustite tam. Dalje zahtevam od vas zagotovilo, da ne boste izvršili name nikakega napada, dokler spet ne pridem sem nazaj. Jaz in moj dobri služabnik se bova umaknila in vaju zapustila, da po poteku določenega časa stonite, kar se vam zdi primerno. Sprejmete?“

Smith se je obotavljal, potem pa dejal: „Toda tudi dakoit mora pustiti svoj nož.“

Fu-Manču se je spet zlobno nasmehnil.

„Sprejmem. Ali naj jaz vodim?“

„Ne!“ je zarohnel Smith. „Petrie in da-

P I S A N O B R A N J E

DOZIVLJAJI PODEŽELSKEGA DUHOVNIKA:

3. nadaljevanje

V ječi v Celovcu

Prijetno novoletno voščilo in darilo je bilo za me vest, da je moral omi nasilnež, to je eden izmed tiste trojice, ki mi je pobral radio, k vojakom. Takrat, ko mi je vzel radio, sem mu dejal, da naj prej poskusi to, kar smo mi v prvi svetovni vojni doživeli, potem pa naj pride in narekuje in ubogali ga bomo. Da dotičnemu fantu ne bi bilo treba k vojakom, sta prosila dva iz vasi na merodajnem mestu zanj, da bi ostal doma. Toda zaman, prošnja so odbili s pripombo, da potrebujejo na fronti tudi zmožnih mladeničev. Za me vendar le majhna uteha.

V začetku l. 1940 so se začeli nad menoj zbirati črni oblaki. Ne samo, da so mi pred svečnico umrli oče v starosti 81 let, marveč so začeli tedaj laziti v župnišče orožniki. Prepustiti sem jim moral župnijski urad, da so delali preiskave po mili volji. Pokazal sem jim vse, kar so želeli. Pregledali so matrike, med njimi tudi mojo spominsko knjigo iz katere pišem te spomine. Iskali so letake za fronto, seznam vpošklicanih vojakov, korespondenco itd. Tako so delali po vsej Avstriji.

Dan sv. Rešnjega Telesa smo morali zaradi razmer za osem dni preložiti. Ko smo šli v procesiji z Najsvetejšim, sta motila obhod „HJ“ in „BDM“ z glasnim govorjenjem, petjem in marširanjem v šolo. K sreči je bilo razmerje 20:200. Pri procesiji so vrniki glasneje molili in dali tako onim pravi odgovor.

Pred koncem šolskega leta sta morala še onadva nasilneža, ki sta bila udeležena pri odvzemu mojega radioaparata, k vojakom. Tako so morali sedaj vsi trije njih junastvo pokazati tudi na fronti.

V tistih dneh so zaprli dekana Singerja, ker je na pismo šolskemu vodstvu prilepil znamko z Dolfusovo sliko, ter ga kot sovražnika Nemcev poslali v Berlin, odtod pa v zloglasno taborišče „Dachau“. Ko so ga pozneje oprostili, je kmalu za tem umrl na posledicah taboriščnega življenja, v Maria Trost pri Gradcu.

Da bi utrdili miselnost in sfantazirali „HJ“ v naši vasi, so pošiljali mladino od drugod. Ta je dala potem domačinom navodilo „črnega“ čisto prezreti. Pa so bili črno oblečeni, pa ne „HJ“ ampak „SS“.

Da bi službo božjo prezrli, je požarna bramba vadila zanalasč med tem časom. Teh manir se gasilci še danes niso odvadili. Ali vlada v njih še isti duh in ali so še istega prepričanja in mišljenja? Ali zares ne morejo drugače? S tem gotovo ne

prosijo božjega blagoslova za njih odgovorno delo.

27. aprila na sam moj rojstni dan sem bil povabljen pred cerkveno oblast. Povedali so mi, da je prišel iz Berlina odlok, da moram zapustiti župnijo, ker je naša družina dedno bolna. „Vi morate v Alt-Ötting, pa basta“, so mi dejali tam. Nobeno opravičilo ni zaleglo. Nato sem prosil, da mi dajo vsaj osem dni časa za premislek, in da moram mojo staro mater na to pripraviti. In že med tem, ko sem stal pred cerkveno oblastjo, je dozorel v meni sklep, da grem v sam levji brlog.

Ze R. R. Wihmann, uradnik „Gestapa“, mi je svojčas dejal — ko sem se pri njem skliceval na cerkveno oblast — naj ne hodim h kovačku, ampak h kovaču. Ta navsvet sem si vzel k srcu, zato sem sklenil pisati pismo „Gestapu“. Tam bom potem gotovo zvedel, kdje je ta Berlin, ki zahteva, da moram proč iz župnije.

Usedel sem se in napisal pismo „Gestapu“ sledeče vsebine:

„Včeraj sem bil pri H. H. K. K. in zvedel, da moram zapustiti župnijo zaradi dedne bolezni. Tu pa moram vprašati, v čem obstoja ta dedna bolezen? Moj oče so bili vojaki celih osem let. Dva starejša brata sva bila v prvi svetovni vojni. Dva mlajša pa sta sedaj na fronti. Najstarejši brat pa se je vrnil s tremi boleznimi s Karpatov. Jaz pa sem se vrnil z boleznijo malarijo in drugimi težkimi posledicami s soške fronte. Imenovali so me tudi za oficirja.“

V osmih dneh sem že dobil od „Gestapa“ odgovor, v katerem so pisali, da nimajo zoper mene ničesar slabega poročati, in da lahko ostanem v župniji.

Po tem odgovoru „Gestapa“ sem — kakor je bilo določeno — stopil zopet pred zastopnika cerkvene oblasti. Tu sem predložil dopis „Gestapa“. Z veseljem so me sprejeli in odslavili. Še predno pa sem zapustil cerkveni urad, sem vprašal spremljajočega K., če je svobodna beseda dovoljena... „Povedati moram namreč, da mi je svetna „Gestapo“ oblast ljubša kot...“ in jo odkuril domov.

Na cvetno nedeljo leta 1941 je Hitler napadel Jugoslavijo. Tega dne je prišel popoldne nek orožnik in mi naznanil, da mora po naročilu „Gestapa“ izvesti hišno preiskavo. Pri preiskavi sem videl, da mož dela to le nekako površno. Brskal je le tu in tam po listinah in lističih tako, da je bilo očitno, da je prišel z drugim namenom, kajti ni trajalo dolgo in že me je aretiral.

Kolikor sem jaz poznal Smitha, sem lahko razbral iz zadržanega besa v njegovem glasu, da ga je le zastavljena beseda in značajnost zadržala, da dr. Fu-Manču tisti hip ni sprejel svojega zaslužnega plačila. Dasi je bil sovražnik, sem občudoval njegov pogum, kajti tudi on se je moral vsega tega zavedati.

Dakoit in doktor sta se obrnila in šla nazaj. Smithovo naslednje dejanje me je presenetilo. Komaj sem se na tihem zahvalil Bogu za rešitev, je prijatelj začel odlagati sušnjič, ovratnik in telovnik.

„Spravi svoje dragocenosti in stori isto,“ je zamrmral hripavo. „Le malo izgledov imava, toda nocoj, Petrie, morava bežati, da si dobesečno rešiva življenje.“

Zivimo v dobi miru, ko le malokaterega človeka doleti usoda, da se zahvali za svoje življenje umnosti svojih nog. Po Smithovih besedah sem se trenutno zavedel, da bo nocoj najina usoda takšna.

Ladijski trup je ležal spodaj pod nekakšnim gričem. Na vzhodu in zapadu nisva imela upati. Na jugu je bil Fu-Manču; in prav ko sva se, osvobodena težkega oblačila, spustila v dir proti severu, se je skozi noč oglasil čuden znak nekega dakoita, ki mu je odgovoril drugi, pa še tretji.

„Najmanj trije,“ je siknil Smith; „trije oboroženi dakoiti. Obupno!“

„Vzemi revolver,“ sem zavpil, „Smith, to je...“

„Ne,“ me je s stisnjenimi zobmi zavrnil. „Neki vzhodnjaški pregovor pravi: ‚Drži besedo, četudi ti zlomi tilnik!‘ Bati se nama ni, da bi ga Fu-Manču proti nama uporab-

Na hitrico sem se pobril, si pripravil hrbtnik, potem pa hajdi na orožniško postajo. Od tu pa pod varnim spremstvom v Vrbo in dalje v Celovec na deželno sodišče. Natovorjen s posteljino sem prišel na sodišče. Nemalo sem se pa začudil, ko sem našel tam štiri tovariše-sošolce-duhovnike. Dali so nam celico št. 82, v drugem nadstropju. Da sem bil jaz tu, razumem, ampak, da so bili tudi oni štirje aretirani, tega pa trenutno nisem mogel razumeti. Na veliki četrtek se nam je pridružil še 12 sotrpimov. Bili so nekateri iz Meziške doline — Jugoslavije. Približno 50 duhovnikov je bilo iz južnega dela Koroške. Nekaj je bilo poklicanih tudi v Beljak, Velikovec in Borovlje.

Kalkšen je bil naš dnevni red?

Ob 6. uri smo morali vstati. Umili smo se, postlali postelje, nato snažili celice, zraven tega tudi stranišča. Kar nam je še časa ostalo, smo opravili jutranjo molitev. Ob 7. uri je bil zajtrk: črna kava... korenjeva juha, ali močnata, ali pa ovsena juha. Sledila je telovadba, nato premišljevanje in študij — seveda brez pripomočkov. Ob 9. uri je bil pregled po višjem nadzorstvu.

Ob 10. do 11. ure je bila sv. maša v kapelici: mi duhovniki smo bili na koru, drugi kaznjenci pa spodaj. Ob 11. uri smo dobili južino, ki je bila še kar zadovoljiva. Ob 14. uri smo morali zopet snažiti celice in stranišča. Oni iz prvega nadstropja so smeli na dvorišče, in sicer od 14. do 17. ure, medtem ko mi duhovniki nismo dobili dovoljenja. Ob 17. uri je sledila večerja: ričet (ješpreček s fižolom). O, tedaj je še bilo!

Postelja, ki je bila podnevi priklenjena k steni, so jo ponoči odklopili. Bila je v silno žalostnem stanju. Slama razdrobljena in smrdeča. Nekdo od štirih tovarišev-duhovnikov ni imel niti blaznice. Takoj naslednjega dne, ko je imel službo neki nadzornik-civilist iz Zrelca in ne SS, sem ga pobaral, ako bi bilo mogoče, da bi dobili druge slamnjače. Nadzornik je pokazal na dvorišče in dejal: „Ondi jih pravkar polnijo“. Odvrnil sem mu: „Kaj nam to pomaže, ko pa ne smemo na dvorišče.“ Jetniški paznik je odgovoril: „Kmalu vam jih bodo prinesli gor in postavili tja v kot. Z njegovim odgovorom sem bil kar zadovoljen.“

Ko smo drugi dan snažili celico, smo videli v kotu postavljene blazine in blazine, kar počez položene. Tedaj sem prosil paznika naj gre na drugi hodnik, in mu ni treba vse videti. Tako smo potem vsaj stare zamenjali z nanovo napolnjenimi slamnjačami. Smešno je le bilo videti, kako so naše slamnjače stale kot polomljeni vprašaji.

Komaj pa je naš stražar zaprl vrata naše celice, že so se zaslišali na hodniku težki

koraki mnogih škornjev in rožljanje ključev. To je pa kontrola (pregled), mi je kot nenadoma šimilo v glavo. Toda ni mi bilo treba dolgo premišljevat in že zaslišimo osoren glas: „Ja was ist denn das?! Wir werden es gleich haben...“ in že so začeli odpirati celice. Najprej so šli v sosednjo, potem pa v našo celico. Takoj, ko sem to videl, sem zavpil: „Habt acht! Toda vodja-nadzornik mi že zavrne: „Wir kennen kein Habt acht!, sondern nur ein Achtung!“ Odvrnil sem mu: „Bil sem v prvi svetovni vojni, pa je še to v meni.“ V celici je bilo že malo poravnano in pospravljeno. Nadzornik je pogledal po celici in ja takoj opazil neko „spremembo“, zato je najbližje stoječega vprašal: „Wie latutet das 7. Gebot? Ker je temu zastala beseda v grlu, stopim naprej in rečem korajžno? „Ich kenne das 7. Gebot, aber im Arrest ist es erlaubt.“ In vsi so se nasmejali in odšli. Odšli so, ne da bi deževalo zausnic, kot je bilo to v navadi po drugih celicah. Saj bi nas bili kot mlatiči snope. Mi pa smo potem nadaljevali z duhovnimi vajami.

Bralec, ko bereš te vrstice, se morda čudiš, kako sem si mogel vse to zapomniti in naknadno zapisati v spominsko knjigo. Brevir, ki so nam ga pustili, je imel zadaj več praznih listov-strani. Tod sem vse stenografsko. Seveda natančno ne, da bi mi ne mogli pri natančni preiskavi priti na sled.

Tako nam je teklo življenje v ječi. Končno smo dočakali dan, 26. aprila, ko bi nas morali izpustiti. Predno pa so nas odpustili, smo morali na sodišču še podpisati dva reverza. Na enem je pisalo, da moramo tekom deset dni zapustiti župnijo in iti v krdško ali dravsko dolino. Na drugem reverzu pa je bilo zabeleženo, da se ne smemo narodno-politično udeleževati.

Po odpustitvi smo bili skupno — saj le na namig — povabljeni k škofu na obed.

(Dalje prihodnjic)

MEH ZA SMEH

Žena: „Povej, Janko, kaj bi storil, če bi jaz umrla in bi ti postal vdovec?“

Mož: „Isto kot ti, če bi jaz umrl in bi ti bila vdova.“

Žena: „Ti falot, prej si pa zmeraj trdil, da ne moreš brez mene živeti.“

Mož (ko se vrne domov, zelo natrkan): „Stara, nehaj že vendar enkrat zmerjati! Dovolj sem že kaznovan s tem, da te dvakrat vidim!“

Žena: „Zakaj pa stojiš zmerom pri oknu, kadar jaz pojem?“

Mož: „Zato, da ne bi ljudje mislili, da te tepem.“

koit gresta spredaj, potem vi in nazadnje jaz.“

Beseda povelja iz goltanca Fu-Mančuja se je oglasila in zapustili smo kabino z njenim zlim vzdušjem in čudnimi pripravami ter v dogovorjenem redu odšli na krov.

„Po lestvi bo nerodno iti,“ je dejal Fu-Manču. „Dr. Petrie, hočem vašo besedo, da se držite pogojev.“

„Obljubljam,“ sem dejal in beseda me je kar dušila.

Šli smo po lestvi navzgor, prispeli na napis in korakali potem čez ravnino tako, da je Smith imel svoj revolver stalno naperjen na Kitajca. Okoli nas pa je zdaj spredaj zdaj kakakljala opica. Vstrel me ne je stopal dakoit, ki je bil le okrog bokov ovit s platom; s seboj je nosil velik nož in včasih me je ošinil s krvoločnimi očmi. Še nikdar prej ni jesenski mesec na tistem mestu gledal takega prizora.

„Tu se razidemo,“ je dejal Fu-Manču in nekaj zmiril svojemu služabniku. Mož je vrgel nož na tla.

„Preišči ga, Petrie,“ je ukazal Smith. „Morda ima skrit kak drug nož.“

Doktor je dovolil, nakar sem pretipal dakoitovo bomo oblačilo.

„Zdaj preišči Fu-Mančuja!“

Tudi to sem napravil. Še nikdar prej nisem začutil v sebi takega studa nad človeškim bitjem; vzdrltel sem, ko da bi se bil dotaknil strupene golazni.

Smith je vrgel svoj revolver na tla. „Sam sebi se zdim pošten bedak,“ je dejal. „Nihče mi ne bo mogel odreči pravice, da vas na mestu ustrelim.“

ljal, kajti on se ogiblje hrupnim načinom.“ Bilo je približno eno miljo do prve stavbe — neobljudene kočice — in še četrtil milje do najbližje obljudene. Tako nisva mogla imeti prav nikakega upanja, da srečava živo dušo, koga drugega razen Fu-Mančujevih dakoitov.

Izprva sva bežala z lahkoto, kajti šele druga polovica milje naj odloči najino usodo. Poklicni morilci, ki so naju zasledovali, so bežali ko panterji, to sem vedel. In pregnal sem iz misli predstavo o tistih rumenih postavah z ukrivljenimi bleščečimi noži. Dolgo časa se nobeden izmed naju ni ozrl. Bežala sva molče in trdo vratno.

Potem me je Smithovo sikanje opozorilo, da naj kaj pričakujem.

Ali se naj tudi jaz ozrem? Da. Bilo je nemogoče, ubraniti se tej strašni skušnjavi. Hitro sem pogledal čez ramo nazaj.

Nikoli, dokler bom živel, ne pozabim, kar sem tedaj videl. Dva dakoita sta prehitela svojega tretjega tovariša (ali svoje tovariše) in sta nama bila le kakih tri sto metrov za petami. Bila sta bolj podobna strašnim zverem ko človeškim bitjem, ko sta tako sklonjena naprej, s čudno nagnjenima glavama, dirjala za nama. V jasni mesečini so se jima svetili zobje, kar sem celo iz take razdalje in ob bežnem pogledu opazil, in prav tako sta se svetila njuna dolga noža.

„Zdaj pa le, kar moreš,“ je sopal Smith. „Poskusiti morava vlomiti v zapuščeno bajto. Najina edina nada!“

V svojih mladih letih nisem nikoli bil kak poseben tekač; za Smitha ne morem

govoriti. Odkrito povedano, pa sva pretekla naslednjo polovico milje v času, ki ne bi delal sramote poklicnemu tekaču. Ni ti enkrat več se potem nisva ozrla. Meter za metrom sva puščala za seboj. Zdelo se mi je, da mi bo srce počilo. Moje nožne mišice so bile hudo razbolele. Končno sva ugledala zapuščeno kočico in imel sem občutek, da bi mi bilo preteči še nadalje tri metre skoraj tako nemogoče, kot če bi bile tri milje. Spotaknil sem se.

„Moj Bog!“ je s slabim glasom vzkliknil Smith.

Toda pobral sem se. Bose noge so nama teptale za petami in sopoče dihanje nama je izdajalo, da sva zadala Fu-Mančujevim krvoločnim psom težko nalogo.

„Smith,“ sem šepnil, „poglej naprej! Ne-ldo!“

Kakor skozi rdečo meglo sem videl temno postavo, ki je stopila iz sence kočice in se potem spet skrila vanjo. To je mogel biti le spet kak nov dakoit; toda Smith, ki ni slišal ali se ni zmenil za moje tiho zašepetane besede, se je treskoma in slepo zaletel v vrata.

Hrupno so se odprla in pogнал se je v temo notranjosti. Stegnjeno je ležal na tleh, ko sem s poslednjimi močmi prispel do praga in se zavlekel noter, kjer sem skoraj padel čez njega.

Blazno sem zagrabil vrata. Njegova noga mi je bila napoti. Brcnil sem nogo vstran in zaloputnil vrata. Ko sem se obrnil, je prvi dakoit z obličjem zlodeja in izbuljenimi očmi že tekkel po stezi proti vratom.

(Dalje prihodnjic)

Preiswerte
**Schlafzimmer
Wohnzimmer
Polstermöbel
Küchen**

*Sie wohnen schöner
... mit Möbeln vom*

**MÖBELHAUS
SCHLEMMER**

Klagenfurt, B.-Mal-Straße 13, Tel. 71-3-37

▷ Fachmännische Beratung
▷ Bequeme Teilzahlungen
▷ Kostenlose Zustellung mit eigenem Auto
▷ SW-Möbel-Verkaufsstelle

FREMDENZIMMER
in vielen Holzarten und bester Qualität

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 5. strani)

Sušak, Reko, Ljubljano, Brezje itd. O, tudi v Gorici, v Trstu in na Sveti gori so bile posamezne skupine. Lepo je po svetu — a vsak pristavi: „Najlepše pa je doma!“

Pri Marinu smo v mnogih večerih z zanimanjem gledali filme in poslušali predavanja. G. Zaletelu smo hvaležni za vse lepo in koristno. Veselimo se že slik iz daljnega sveta, Indije in Bombaja itd.

Poročki smo imeli na podružnici Sv. Andreja samo dve.

Zdaj pa sledijo bolj žalostne novice. Prvo naj omenimo odhod našega dobrega g. kaplana Franceta Hudla. Lani jeseni je moral iz Pliberka v sosednji Smihel. Ob njegovih poslovilnih besedah na prižnici se je cerkev napolnila z jokom. Saj je bil s svojo preprosto domačnostjo priljubljen. Zlovoljne puščice pa, ki so bile od nekod — namerjene nanj, so se v množici hvaležnih velikih in malih otrok porazgubile — udarjale so brez škode — v prazno.

In še naši pogrebi.

Grobovi so lani pokrili sledeče smrtnike: Heleno Začen, Dražakovo mater iz Podkra-

ja; Tilko Geiger, pd. Ardevčnico iz Ponikve, umrle v bolnici; Wakovnikovega očeta iz Ponikve; Streitovega sina, ki se je v Švici z avtom ponesrečil. Bil je iz Derveše vasi; Potočnik Gregorja, Barjaka iz Zg. Libuč; Roka Dular, železničarja iz Derveše vasi; Kanaufovega Franca iz Podkrajja — z motorjem ponesrečenega; Janeza Kunc, kmeta iz Ponikve; Leopolda Riedl iz Sentjurja; Steficoovo mater iz Derveše vasi; Erhatovo mater iz Derveše vasi; Črižovnikovo mater — umrlo v Podkloštru; Antona Šranc in Matevža Marko iz Libuč.

Bog daj vsem večni mir!

PERILO in razno BLAGO, preostalo od ZIMSKE RAZPRODAJE, sedaj še posebno poceni!

L. Maier

KLAGENFURT — CELOVEC
Alter Platz

„Plešoči svet“ v mestni hali

Slovita Dunajska drsalna revija, ki je še pred kratkim navduševala dunajsko občinstvo, se je preselila za štirinajst dni v koroško glavno mesto Celovec.

Na Dunaju si je ogledalo to svetovno znano drsalno revijo okoli milijon ljudi.

60-članski ansambel sedaj zabava in navdušuje domačo in tuje občinstvo. Ansambel sestavljajo sami sloviti drsalni solisti. V sredo, 24. februarja, je bila premiera, ki

je dosegla ogromen uspeh. Prva predstava v celovski mestni hali je nadkrilila vse dosežke. Revija je gotovo nepozabno doživetje, ki mu botrujejo prikupne drsalke, čudoviti kostimi ter ples barv in melodij.

Dunajska drsalna revija gostuje v Celovcu od 24. februarja do 9. marca 1965.

Podrobnejše poročilo bomo objavili v naslednji številki „Našega tednika“.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 1. 3.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. Zena in dom. 10 minut za športnike. 18.00 odrsko ogledalo. — TOREK, 2. 3.: 14.15 Poročila, objave. Za pustno veselje ... Glasbena oddaja. — SREDA, 3. 3.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 4. 3.: 14.15 Poročila, objave. Dr. Metod Turnšek: Ljudski koledar. — PETEK, 5. 3.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti. Iz ljudstva za ljudstvo ... Obisk pri Tereziji Skok iz Kazaz. Mala davčna abeceda. (12.) — SOBOTA, 6. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Voščila. 18.25 Za prijeten konec tedna. — NEDELJA, 7. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

● V prejšnjem tednu je bilo v Avstriji 1144 prometnih nesreč; 15 oseb je bilo mrtvih in 499 ranjenih.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 26. februarja, ob 19.30: Ballet-abend und der Bajazzo (Baletni večer in opera Bajazzo); 14. predstava za F-abonmá in GWG-petek; 7. predstava za podeželski petkov abonmá. — Sobota, 27. februarja, ob 19.30: Der Orlov (opereta). — Nedelja, 28. februarja, ob 15. uri: Der Freischütz (Carostrelec — opera). — Torek, 2. marca, ob 19. uri: Die Katze auf dem heißen Blechdach (Mačka na vroči pločevinasti strehi); 4. predstava za mladinski A-abonmá. Ostale vstopnice pri blagajni. — Sreda, 3. marca ni predstave! — Četrtek, 4. marca, ob 19.30: Die hölzerne Schlüssel (Lesena skleda — premiera); drama Edmunda Morrisa; 16. predstava za D-abonmá in GWG-četrtek; 10. predstava za GWK-četrtek; 9. predstava za podeželski četrtkov-abonmá.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

81. DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

Od 14. do 21. marca 1965

TEKSTILJE IN MODA ■ Salon krzna ■ Luksuzni predmeti ■ Umetnostna obrt ■ Igrače ■ Športne potrebščine ■ Moderne spalnice ■ Moderna mišna kultura

RAZSTAVA POHIŠTVA (na velesejskem razstavišču: severozahodna hala, hala 23 in hala 24)
■ Posebna razstava SW-pohištva: v velesejski palači

TEHNIKA - INDUSTRIJA - OBRT: Stroji ■ Naprave ■ Orodje ■ Razstava gradbene stroke ■ Umetne snovi ■ Tehnika v gospodinjstvu
■ Razstava dvokoles in njih pribora

KMETIJSTVO: Razstava kmetijskih strojev s predvajanjem na terenu ■ Semena ■ Razstava plemenske in delovne živine ■ Živila in posladila ■ Vinska poskušnja
■ Posebna razstava avstrijskega mlekarstva pod geslom „Mlečna cesta 1965“

KOLEKTIVNE RAZSTAVE INSTITUTOV ZA POSPEŠEVANJE GOSPODARSTVA NIZJE AVSTRIJSKE IN TIROLSKE

Oba dela velesejma — velesejska palača in velesejsko razstavišče — sta odprta dnevno od 9. do 18. ure; vinska poskušnja in živila pa do 20. ure.

Vozne olajšave so za obiskovalce izven Dunaja na železnicah in avtobusih. Velesejske izkaznice dobite pri deželnih trgovskih in obrtnih zbornicah pri deželnih in okrajnih kmetijskih zbornicah (razen Tirolske in Predarlške) in pri vseh z ustrežno tablo označenih prodajalnah (n. pr. pri potovalnih uradih itd.)

Gradimo tovarno lahkih kovin v Celovcu

ALU HÄRING

Takoj sprejmemo

dobre pomožne ključavničarje ali pomočnike

za notranjo montažo ob najboljših socialnih pogojih. V slučaju dobre preizkušnje sledi stalna zaposlitev. Preskoba stanova je možna — Znanje nemščine je potrebno.
Klagenfurt - Celovec, Aichelburg-Labia-Straße 12 - Telefon 56-23

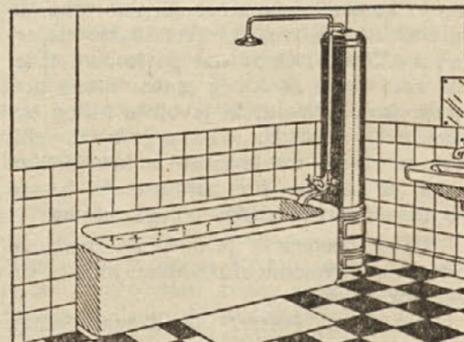
Sprejmemo

vestno, pridno in pošteno dekle, ki je dovolj ročna za delo v knjigovozništvu. Plača dobra, ugodni delovni pogoji, nastop službe po dogovoru.

Tiskarna

Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26

Dacuj za tiskovni sklad!

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavlja

Bratje Rutar & Co

Dobrla ves — Eberndorf

STADLER Möbel

FREMDENZIMMER-AUSSTELLUNG

KLAGENFURT THEATERG. 4

*Naš tednik-
Kronika*

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. Telefon uprave in oglasnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. — Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— fr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. šterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tiska: Tiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.